

OBRANA

**Dopravné křídlo
Kuchyňa**

**Veteráni
v sieni slávy**

**Najlepší
poddôstojník**

Športovci roka

**Rozhovor
s genmjr.
Josefom Pokorným**

Vitajte a dovidenia

Minister obrany SR Peter Gajdoš a náčelník GŠ OS SR genpor. Daniel Zmeko v priestoroch opravárenského práporu v Martine privítali 25 profesionálnych vojakov, ktorí sa vrátili z výcvikovej aktivity NATO (NTCB-I) v Iraku. Zároveň sa rozlúčili s 34 vojakmi, ktorí odchádzajú plniť úlohy v rámci operácie Resolute Support v Afganistane.

„Každé nasadenie našich vojakov, či už v Afganistane, v Iraku, alebo v ďalších krízových regiónoch, prispieva k budovaniu a posilneniu bezpečnosti nielen v krajine, kde pôsobia, ale významnou mierou aj k bezpečnosti v Európe a vo svete, za čo im patrí naše poďakovanie a rešpekt,“ povedal minister. Vojakom, ktorí budú pôsobiť v Afganistane, zaželel veľa síl a splnených cieľov: „Vašou najdôležitejšou úlohou je však vrátiť sa po splnení svojich povinností domov k svojim najbližším.“

Foto: Jakub Neubauer

Peter Gajdoš,
minister obrany SR

Vážení čitatelia,

máme tu rok 2019 a s ním aj množstvo výziev. Dovolím si tvrdiť, že nás čaká dvanásť veľmi náročných mesiacov, pretože našou spoločnou úlohou je ešte pred parlamentnými voľbami v roku 2020 dotiahnuť do úspešného konca všetky projekty, na ktorých spoločne pracujeme. V uplynulom roku bola hlavnou témou nášho rezortu predovšetkým modernizácia. No je najvyšší čas venovať viac úsilia a záujmu ľudskému potenciálu nášho rezortu. Sme si vedomí – a nemusi nám to pripomínať ani opozícia, ani analytici –, že bez riešenia otázky stabilizovania personálu a zvýšenia atraktívnosti vojenského povolania sú nám všetky nové zbrane a technika zbytočné. Preto v tomto roku urobíme maximum pre zlepšenie benefitov pre každého príslušníka ozbrojených síl. Súčasťou balíka opatrení bude aj zvýšenie platov profesionálnych vojakov, a to hneď od januára o 10 percent, pričom v polovici roka vzrastú opäť.

Pre toto opatrenie je potrebné systémové riešenie, to znamená, že plat sa už nebude odvíjať od hodnoty, ale najmä od vykonávanej funkcie. Verím, že tieto zmeny nájdú u vojakov pozitívnu odozvu, pretože sú pripravované s cieľom adekvátne ohodnotiť ich prácu, ktorou nám poskytujú 24 hodín denne, sedem dní v týždni garanciu bezpečnosti našej krajiny.

Na záver mi dovoľte zaželať všetkým čitateľom mesačníka Obrana úspešný rok 2019, predovšetkým veľa zdravia, pohody a úspešné splnenie všetkých predsavzatí.

NA TITULNEJ STRANE: Lietadlo C-27J Spartan Dopravného krídla gen. M. R. Štefánika Vzdušných síl OS SR • Foto: Ivan Kelement

4 Veteráni v sieni slávy

8 Slovenská mechanizovaná rota v Lotyšsku

14 Výcvik strelcov operátorov BVP-2 na Lešti

16 Rozhovor so zástupcom náčelníka Generálneho štábu OS SR genmjr. Josefom Pokorným

18 TÉMA: dopravné krídlo v Kuchyni

26 Vojenská symbolika Ozbrojených síl SR

28 Výboje starých Maďarov a bitka pri Bratislave

30 Najlepší vojaci a poddôstojníci

32 Víťazi rezortných prehliadok Galéria MIL a FotoAtak

34 Športovci Dukly opäť excelovali

36 Literárna súťaž ministra obrany SR

42 Milan Rastislav Štefánik: Generál – osloboditeľ (1)

Mesačník Obrana v digitálnej podobe: www.mosr.sk/obrana/

Týždňový súhrn správ eBulletin: www.mosr.sk/ebulletin/

Ďalšie informácie: www.facebook.com/mosr.sk a www.youtube.com/user/MinisterstvoObrany

Distribúcia mesačníka Obrana: obrana@mod.gov.sk

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mesačník Ministerstva obrany SR, založený v Clevelande (USA) 1914, obnovený v Bratislave v roku 1993 • Ročník XXVII. • č. 1/2019 • Redakčná uzávierka 14. 12. 2018 • Do výroby zadané 18. 12. 2018 • Vydavateľ: Ministerstvo obrany SR • Vedúci oddelenia rezortnej tlače: PhDr. Miloslav ŠČEPKA, tel.: 0960 31 29 48, 0903 820 996, e-mail: miloslav.scepka@mod.gov.sk • Šéfredaktor: PhDr. Pavol VITKO, tel.: 0960 31 30 72, 0903 820 847, e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk • Redaktori: Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe, tel.: 0960 33 83 52, 0903 820 194, e-mail: jozef.ziak@mil.sk, Mgr. Hana KLOBUŠICKÁ, tel.: 0960 31 17 21, 0903 820 193, e-mail: hana.klobusicka@mod.gov.sk • Vedúca vydania: Mgr. Veronika MÁTUŠOVÁ, tel.: 0960 31 17 01, 0903 820 555, e-mail: veronika.matusova@mil.sk • Tajomníčka redakcie: Mgr. Milena SLEZÁKOVÁ, tel.: 0960 31 29 84, e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk • Jazyková úprava: Ing. Eleonóra BUJÁČKOVÁ • Grafická úprava: Ing. Otakar HRABÁK • Adresa redakcie: Mesačník OBRANA, MO SR, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava, e-mail: obrana@mod.gov.sk, www.mosr.sk/obrana/ • Tlač: Západoslávské tlačiarne Skalica, s. r. o. • © Ministerstvo obrany SR, IČO: 30845572, EV 412/08, ISSN 1336-1910 • Neoznačené texty sú z tlačového servisu MO SR a OS SR • Neoznačené obrázky sú z archívu MO SR • NEPREDAJNÉ

Veteráni v sieni slávy

Minister obrany Peter Gajdoš 11. decembra uviedol do Siene slávy MO SR nadrotmajstrov Martina Brodnianskeho a Reného Petráša, ako aj in memoriam plukovníka Štefana Ivana.

Prijmite moje obrovské a srdečné ďakujem za prácu, ktorú ste vykonali vo svete v prospech mieru,“ povedal minister obrany Peter Gajdoš na tradičnom predvianočnom stretnutí vedenia nášho rezortu s príslušníkmi operácií medzinárodného krízového manažmentu v Radošinskom naivnom divadle. Oceneným vzdali česť aj predseda Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Anton Hrnko, štátny tajomník MO SR Marián Saloň, generálny tajomník Služobného úradu MO SR Ján Holko, náčelník Generálneho štábu OS SR generálporučík Daniel Zmeko a ďalší hostia vrátane veteránov z druhej svetovej vojny. Po deviatich ročníkoch stúpol počet novodobých veteránov v Sieni slávy MO SR na 43.

Hrdosť bez slz

„Čo bolo na službe môjho manžela v zahraničných misiách najťažšie? Tri veci – môj strach o neho, diaľka, kvôli ktorej nám nemohol prísť pomôcť, keď by sme to naozaj potrebovali – a pre mňa nepochopiteľná závisť niektorých ľudí, ktorí vôbec netušili, čo to znamená pre našu rodinu.“ spomenula pani Emília Petrášová, manželka nadrotmajstra Reného Petráša. Pre vojenskú dráhu sa rozhodol v roku 1993 a už dve desaťročia je príslušníkom Vojenskej polície. Po prvý raz vycestoval na vyše tri mesiace v roku 2003 do operácie Trvalá sloboda II so slovenskou protichemickou jednotkou, ktorá bola dislokovaná v Kuvajte. Počas polročného nasadenia v operácii Iracká sloboda prežíval najťažšie chvíle, keď 11. novembra 2006 zahynul

následkom výbuchu nástražného systému v irackom meste Al Kut jeho kolega z jednotky a výbuch zabil aj poľského vojaka. René Petráš sa podieľal na dokumentovaní tejto tragickej udalosti. Na začiatku desaťročia ešte pôsobil osem mesiacov v operácii KFOR v Kosove. V roku 2012 dokázal pohotovou reakciou zachrániť účastníka dopravnej nehody pred obcou Klátova Nová Ves.

„Mesiace v misiách mi dali obrovské skúsenosti – a ak mi niečo vzali, tak len čas, ktorý by som strávil s rodinou,“ povedal vedúci starší inšpektor špecialista nadrotmajster René Petráš. „Keď ma niektorí chceli vidieť počas jeho misií uplakanú a nešťastnú, hoci som sa aj trápila, nikdy som to nedala najať. Vždy som bola na Reného hrdá a snažila som sa, aby bol hrdý aj on na nás doma,“ dodala jeho manželka.

Otcova uniforma

„Otcovo povolanie, jeho vojenskú uniformu som brala ako úplne prirodzenú súčasť nášho bytia, pretože nás aj s mladším bratom odmala brával do kasární, takže armáda bola aj náš svet,“ spomenula pani Marianna Ivanová, dcéra plukovníka Štefana Ivana, ktorý tragicky zahynul 19. januára 2006 pri havárii slovenského vojenského lietadla nad maďarskou obcou Hejce pri návrate z misie KFOR v Kosove, kde bol na krátkej služobnej ceste ako zástupca veliteľa centra riadenia operácií GŠ OS SR. Už v prvej polovici 90. rokov ako veliteľ ženijnej rotý slovenského ženijného práporu v mierovej misii UNPROFOR v bývalej Juhoslávii pripravil metódu odminovacích prác. Slúžil aj v operácii

KFOR v Kosove a skúsenosti odovzdával budúci mierotvorcom ako veliteľ Výcvikovej základne mierových síl OSN v Nitre. Vážil si ich prácu, a aj preto ešte ako veliteľ nitrianskej základne inicioval v kasárňach v Nitre-Krškanoch výstavbu pamätníka slovenským vojakom, ktorí zahynuli v zahraničných misiách. Keď ho spolu s generálnym vikárom ozbrojených síl podplukovníkom Michalom Štangom odhaľovali, nemohli tušiť, že o dva roky tam pribudnú aj ich mená.

Plukovník Štefan Ivan sa in memoriam stal aj čestným občanom mesta Sereď a rodnej obce Tekovské Lužany. „Tá tragédia v nás rezonuje stále, ale čas zahojil časť rán aj vďaka otcovým kolegom z ozbrojených síl, ktorí nezabúdajú a každoročne si s nami pripomínajú jeho pamiatku. Tak ako dnes, pri zapísaní jeho mena do siene slávy,“ povedala Marianna Ivanová.

Druhý polčas

Tri razy Irak, dva razy Afganistan – taká je bilancia nadrotmajstra Martina Brodnianskeho z nasadení v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. Pôsobil v najnebezpečnejších zónach. Bol totiž odmiňovač. Už z práporčickej školy ho v roku 1995 vyradili ako ženistu a svojej špecializácii ostal verný podstatnú časť svojej vojenskej služby. Aj napriek tomu, že v júni 2004 videl veci, ktoré by nikto vidieť nechcel, keď po výbuchu munície určenej na likvidáciu zahynuli traja slovenskí vojaci, dvaja Poliáci a jeden Lotyš. Aj Martin Brodniansky sa podieľal na pomoci a odstraňovaní následkov.

„Jasné, teším sa, miesto v sieni slávy je super, ale patrí aj mojim kolegom. Vnímam ho ako začiatok druhého polčasu alebo tretej tretiny mojej vojenskej kariéry. Tak to má byť, som veľmi rád, že môžem odovzdať svoje skúsenosti mladším,“ konštatoval Martin, dnes veliaci poddôstojník Strediska CIMIC a PSYOPS Martin.

Podakovanie hrdinom

„Každoročné oceňovanie a uvádzanie novodobých veteránov do siene slávy je zároveň výzvou a motiváciou pre ostatných príslušníkov ozbrojených síl, aby vzorne naplnili poslanie profesionálneho vojaka nielen doma, ale aj všade vo svete,“ povedal náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR genpor. Daniel Zmeko, ktorý zároveň poďakoval vedeniu rezortu obrany za pokračovanie v tejto tradícii. Aj on, tak ako ostatní, vzdali minútu ticha úctu tiež tým, ktorí počas nasadenia v operáciách medzinárodného krízového manažmentu položili svoje životy.

V súčasnosti pôsobí v zahraničí celkovo 473 slovenských profesionálnych vojakov, pričom v rámci misií a operácií medzinárodného krízového manažmentu sa ich vystriedalo viac ako 18 500, z toho 294 žien. Po návrate získalo viac ako 7 500 z nich status novodobého vojnového veterána.

Text: Pavol Vítko
Foto: Ivan Kelement

Minister obrany Peter Gajdoš vyhlásil počas predvianočného stretnutia predstaviteľov rezortu obrany s novodobými veteránmi 22. ročník ankety Vojenský čin roka. Nominovať do ankety možno v troch kategóriách: Záchrana života, Pomoc verejnosti a Priateľ Ozbrojených síl SR. Návrhy možno poslať do 28. februára 2019 na adresu: Ministerstvo obrany SR, kancelária ministra obrany, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava (na obálku treba uviesť „Čin roka“) alebo mailom na adresu: cinroka@mod.gov.sk.

Najväčší projekt

Minister obrany Peter Gajdoš 12. decembra za účasti predsedu vlády SR Petra Pellegriniho podpísal zmluvné dokumenty k obstaraniu lietadiel F-16 a dohodu o priemyselnej spolupráci medzi ministerstvom obrany a spoločnosťou Lockheed Martin. Jej cieľom je rozvoj leteckého priemyslu na Slovensku a postupný presun servisných prác do spôsobilosti slovenského obranného priemyslu. Súčasťou kontraktu je 12 jednomiestnych a dve dvojmiestne lietadlá, komplexný výcvik 22 pilotov a 160 technikov pozemného personálu a aj dvojročná logistická podpora. Vzdušné sily prevezmú prvé lietadlá v poslednom štvrtroku 2022 a všetky kompletne budú mať do konca roka 2023.

Foto: Ivan Kelement

Predvianočná návšteva

Vedenie rezortu sa 12. decembra stretlo s prezidentom SR Andrejom Kiskom, ktorý je zároveň hlavným veliteľom Ozbrojených síl SR, v rámci tradičnej predvianočnej návštevy prezidenta v priestoroch Ministerstva obrany SR. Stretnutie dominovali aktuálne otázky modernizačných projektov či zatriaktívnenie vojenského povolania. Minister Gajdoš vyzdvihol pripravovanú koncepciu personálneho manažmentu, vďaka ktorej sa v budúcom roku zvýšia platy profesionálnych vojakov. Prezident Kiska sa zaujímal aj o pôsobenie slovenských vojakov počas vianočných sviatkov v zahraničí.

Foto: Ivan Kelement

Policajti dostali autá

Vojenská polícia dostala 21 nových vozidiel 4x4 pick-up. Rezort obrany ich obstaraním prostredníctvom elektronickej aukcie ušetril 103 982 eur, ktoré použil na nákup ďalších áut pre Vojenskú políciu. Nové vozidlá vojenským policajtom slávnostne odovzdali minister obrany Peter Gajdoš s generálnym tajomníkom služobného úradu Jánom Hoľkom. Budú slúžiť Vojenskej polícii najmä na zabezpečenie pohotovosti výjazdových skupín vyšetrovateľov, kriminalistických technikov a psovodov, na preventívne poriadkové a hliadkové činnosti aj na obhliadky miest priestupkov a trestných činov, zisťovanie a zaistovanie dôkazov.

Misia NATO v Iraku

Slovenskí vojaci a vojenská polícia budú v Iraku plniť úlohy v rámci nebojovej misie NATO v Iraku. Návrh na ich vyslanie schválili poslanci Národnej rady SR. V Iraku bude pôsobiť do 42 príslušníkov Ozbrojených síl SR a vojenských policajtov v oblasti poradenstva a výcviku s cieľom stabilizovať bezpečnostnú situáciu v krajine. Nebojová misia NATO v Iraku vznikla transformáciou z výcvikovej aktivity NATO (NTCB-I) v júli tohto roka.

Pomoc pre Bosnu

Ústredie ekumenickej pastoračnej služby v OS SR v spolupráci s OS SR a Ministerstvom zahraničných vecí a európskych záležitostí SR a Ministerstvom vnútra SR pripravilo a odovzdalo v rámci mechanizmov oficiálnej rozvojovej pomoci SR – SlovakAid už šiestu humanitárnu zásielku určenú pre obyvateľov okresu Višegrad v Republike srbskej a Unsko-sanského kantónu vo Federácii Bosny a Hercegoviny.

Novela o krok bližšie

Vojenskí policajti sú bližšie k rozšíreniu kompetencií. Novelu zákona z dielne rezortu obrany poslanci Národnej rady Slovenskej republiky posunuli do druhého čítania. Pri naša viacero zmien, aj sankcie za neoprávnené používanie uniforiem, odznakov a ďalších identifikačných prvkov. V prípade schválenia nadobudne účinnosť 1. apríla 2019. Nová právna úprava explicitne vymedzuje kompetencie vojenských policajtov pri sprevádzaní zahraničných konvojov, rozširuje právomoci pri zadržiavaní osôb, ktoré neoprávnené vstúpia do vojenských objektov. Umožní tiež zakročiť proti narušeniu vojenského objektu bezpilotným lietajúcim prostriedkom.

Akadémia v Bruseli

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika sa prezentovala na Trhu partnerských výcvikových a vzdelávacích centier NATO PTEC v Bruseli. Cieľom stretnutia 23 inštitúcií z celého sveta bolo predstavenie aktivít, výmena skúseností a diskusia o možnostiach spolupráce v oblasti vojenského vzdelávania a odborného výcviku. AOS v Bruseli predstavila aj medzinárodný kurz pre vyšších štábných dôstojníkov, jeho krátkodobé varianty a tiež certifikovaný kurz na operačný stupeň, pričom školenia realizuje aj formou mobilného výcvikového tímu.

Certifikácia 5. PŠU

Certifikácia úlohového zoskupenia Síl pre špeciálne operácie žilinského 5. pluku špeciálneho určenia vyvrcholila na Lešti cvičením Samson 2018. Preverilo schopnosti plánovania špeciálnych operácií na taktickej úrovni aj systém velenia a riadenia zoskupenia špeciálnych síl. Na certifikácii sa zúčastnilo 62 členov žilinského 5. PŠU a šesť poľských špeciálov. Nechýbali pozorovatelia z Veliteľstva špeciálnych síl NATO.

Vojaci sa zapojili do florbalovej ligy

Ministerstvo obrany SR chce podporiť záujem žiakov a študentov o šport a zdravý životný štýl, preto vstúpilo do spolupráce s Nadáciou TV JOJ v projekte Floorball SK Liga. Symbolicky ju 23. novembra odštartoval exhibičný florbalový zápas olympijských legiend so ženskou florbalovou reprezentáciou. Oba tímy do športovej haly VŠC Dukla Banská

Bystrica prišlo podporiť päťsto žiakov základných škôl z Banskej Bystrice a zo Žiliny. Žiaci mohli vidieť v akcii Mateja Tótha, Eleny Kaliskú či Jozefa Pribilincu, ďalších olympijských medailistov a reprezentantov.

Do duelu sa zapojil aj minister obrany Peter Gajdoš. Posilnil tím olympijských legiend, ktorých kariéra je úzko spätá s vojenským športovým centrom. Profesionálni vojaci budú v rámci Floorball SK Ligy súťažiť v samostatnej kategórii a vo voľnom čase im nič nebráni venovať sa tréningom žiakov.

„Spoluprácu s ministerstvom obrany si veľmi vážime a tešíme sa, že žiaci zapojení v našej súťaži Floorball SK Ligavidia pozitívne vzory a môžu vnímať atraktivnosť vojenského povolania. Prostredníctvom súťaže sa nám podarilo osloviť mnoho žiakov. V druhom ročníku s nami hrá viac ako 100 000 detí,“ uviedol správca nadácie Vladimír Fatika.

Foto: Ivan Kelement

Bezpečnosť a V4

Deviaty ročník medzinárodnej vedeckej konferencie sa konal pod záštitou ministra obrany SR Petra Gajdoša a náčelníka Generálneho štábu OS SR generálporučíka Daniela Zmeka a vďaka 72 účastníkom bol aj najväčší. „Pricestovali z Poľska, Maďarska, Česka aj zo Slovenska, čo korešponduje so skutočnosťou, že naša krajina od júla 2018 do júna 2019 predsedá V4,“ konštatoval profesor Vojtech Jurčák, vedúci Katedry bezpečnosti a obrany Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika, ktorá konferenciu organizovala.

„Obdobie pohodlnej ekonomickej, vojenskej, technologickej a politickej prevahy Západu na čele s USA, ktoré spájame s rokmi 1991 – 2010, sa skončilo a musíme z toho vyvodiť dôsledky. Nie je dôvod na paniku ani na bombastické vyhlásenia o konci Západu. No aby sme dokázali uchrániť vlastnú bezpečnosť, musíme aktívne konať,“ zdôraznil docent Daniel Šmihula zo Stredoeurópskej vysokej školy v Skalici. Konštatoval, že ak si chce Západ udržať bezpečnostne stabilné prostredie, musí adekvátne remilitarizovať spoločnosť vrátane vojenského výcviku, a to i záloh – a tiež musí odtabuizovať použitie silových prostriedkov. „Takisto sú rozhodujúce udržanie primátu vo vede a technike, jednota NATO a EÚ a obnova populačnej dynamiky spoločnosti,“ konštatoval D. Šmihula. Leopold Skoruša z Fakulty vojenského leadershipu Univerzity obrany Brno prezentoval čiastkové výsledky výskumu na té-

mu právne aspekty služobného pomeru vojakov z povolania. Tie v Česku porovnáva s právnym postavením vojakov v ostatných krajinách V4, pričom výsledkom by mal byť vedecký podklad pri možnej úprave zákona u našich západných susedov. „Vojak má dnes podľa práva osemhodinový pracovný čas ako ostatní, ale kedysi bolo samozrejmosťou, že je vojakom 24 hodín denne a sedem dní v týždni,“ povedal.

Na najväčšej bezpečnostnej konferencii v rámci rezortu obrany odznali vedecké príspevky ako napríklad Význam malých a stredných štátov pre Severoatlantickú alianciu, Budúce operačné prostredie v Európe, Migračná a azylová politika Európskej únie či Obrana a miestna štátna správa. Odrážali prieniky záujmu krajín V4. Prednášali nielen renomovaní vysokoškolskí pedagógovia či vysokopostavení dôstojníci, ale aj mladí doktorandi či profesionálni vojaci. Účastníkmi diskusného panelu o obrannej spolupráci V4 boli profesorka plukovníčka Klára Kecskeméthy z Národnej univerzity verejnej správy v Budapešti, doktorand z Univerzity Opole Gracjan Miernicki, Ing. Antonín Novotný z Univerzity obrany Brno i plukovník gšt. v zálohe Ján Marek z Katedry bezpečnosti a obrany našej Akadémie ozbrojených síl.

„Pre nás vojakov je zaujímavé vnímať postupy myslenia vedcov a bezpečnostných expertov, pričom najviac ma zaujala ich vcelku perspektívna analýza budúcnosti V4,“ konštatoval plukovník Rudolf Pástor, náčelník odboru zabezpečenia operácií strategického centra krízového manažmentu. Podobný názor mal aj prodekan Fakulty politických vied a medzinárodných vzťahov Univerzity Mateja Bela z Banskej Bystrice docent Jaroslav Ušiak: „Je dôležité, že sa na pôde konferencie spoločne vnímame ako súčasť bezpečnostnej komunity, pričom aj pre nás z akademického prostredia je dôležité vedieť, ako sa vyvíjajú názory či postoje v armáde. Pre vojakov zase môže byť prínosné vedieť, čo a ako analyzujú teoretici, z ktorých poznatkov a analýz môžu čerpať pri svojom rozhodovaní politici – a tieto rozhodnutia plnia vojaci.“

„Táto konferencia je oproti iným výnimočná práve prítomnosťou profesionálnych vojakov alebo ľudí s vojenskými skúsenosťami, z ktorých časť pôsobí na univerzitách či na vedeckom poli, čo je pre mňa veľká osobnostná aj názorová skúsenosť,“ dodala doktorandka Dominika Trubenová z banskobystrickej Fakulty medzinárodných vzťahov, ktorá chce aj v budúcnosti pôsobiť v bezpečnostnej sfére.

Text a foto: Pavol Vitko

Slováci na Balte

Slovenský kontingent plní od júla 2018 úlohy na severe Európy, v pobaltskej krajine Lotyšsko. Kľúčovým prvkom účelového zoskupenia je mechanizovaná rota, ktorá je súčasťou bojovej skupiny NATO predsunutej prítomnosti v Lotyšsku (NATO eFP Battle Group).

Veliteľ kontingentu major Vladimír Moško bol tiež veliteľom prvého slovenského kontingentu Štefánik, ktorý plnil úlohy v Lotyšsku v roku 2017. Objasňuje, že veliteľský prvok NSE, čata opráv a prepravy, zdravotnícky tím ROLE-1 a príslušníci Vojenskej polície zabezpečujú administratívne aj logistické zázemie deklarovanej jednotke, aby mohla plnohodnotne plniť operačnú úlohu.

Martinské jadro

Jadro slovenského kontingentu predstavuje mechanizovaná rota z martinského mechanizovaného práporu pod velením kapitána Jozefa Hraška. Skladá sa prevažne z príslušníkov prvej mechanizovanej rot. Bojovú skupinu, v ktorej sú zaradení Slováci, tvoria okrem nich vojenské jednotky z Albánska, Česka, Kanady, Poľska, Slovinska, Talianska a zo Španielska. Hneď po príchode do Lotyšska jednotky absolvovali vlastný výcvik s technikou na poľných cvičiskách. Ďalšou fázou bolo zladenie deklarovaných súčastí eFP BG Lotyšsko v rámci medzinárodného súčinnosťného výcviku.

Jednotky cvičili s albánskym tímom pre ničenie výbušných systémov (EOD), španielskymi ženistami, poľskou tankovou rotou Hussars a talianskou motorizovanou rotou Aquile na precvičenie útočných operácií. Za riadenia kanadskej mechanizovanej roty Duke's sa príslušníci rot kapitána Hraška zoznámili so systémom vedenia obranného boja podľa štandardov eFP BG. Mínometné družstvo čaty palebnej podpory absolvovalo odborné stmelenie v rámci jednotiek palebnej podpory. Rotu na jednotlivých zamestnaniach podľa kapitána Hraška výborným spôsobom reprezentovali veliteľ čaty poručík Juraj Tuka, veliaci poddôstojník čaty palebnej podpory rotmajster Jozef Cholvádt a veliteľ mýnometu rotný Stanislav Palovčík.

V záverečnej fáze prípravy sa v priestore nasadenia uskutočnilo certifikačné cvičenie NAMEJS 2018. „V ňom rota plnila úlohy obrannej operácie s následným protiútokom. Rovnako aj úlohy ochrany miesta doplňovania, kde poskytovala krytie a ochranu kanadskej rote bojového zabezpečenia. Nasadenie a profesionalitu slovenských vojakov vysoko ohodnotil okrem veliteľa bojovej skupiny aj kanadský tím

rozhodcov. Počas cvičenia si vynikajúcim spôsobom plnili bojové úlohy veliteľ 1. čaty poručík Ján Drevenák, veliteľ 2. čaty poručík Adam Kotúľ a veliaci poddôstojník 3. čaty rotmajster Peter Murčo,“ konštatuje major Moško.

Obranca týždňa

V rámci dňa pre pozvaných hostí uskutočnili osádky BVP-2 prvej mechanizovanej

„Profesionalita pri plnení úloh, tolerancia a rešpekt voči ostatným národnostiam nám pomohli stať sa plnohodnotnými partnermi v Lotyšsku.“

major Vladimír Moško
veliteľ slovenského kontingentu

čaty pod velením nadporučíčky Zuzany Buryánkovej bojové streľby za účasti vysokých vojenských a politických predstaviteľov Lotyšskej republiky a krajín NATO. „Na základe kvalitného plnenia úloh udelil veliteľ eFP BG podplukovník MacBeth vodičovi špeciálneho vozidla desiatnikovi

Františkovi Halagačkovi čestný titul Defender of the Week,“ chváli sa činnosťou svojich podriadených veliteľ rot kapitán Hraško.

Náčelník operačného oddelenia slovenského kontingentu kapitán Marián Golis dodáva, že výcvik, cvičenia a ukážky bojovej techniky sa odohrávali v rôznych priestoroch po celom Lotyšsku. Napríklad v septembri riadila nadporučíčka Buryánková výcvik v rámci cvičenia Tomahawk Raider v obci Ventspils, pri ktorom slovenská posilnená mechanizovaná čata v súčinnosti so slovinským prieskumným družstvom a poľskou tankovou čatou absolvovala prípravu a samotnú výsadkovú operáciu do mora. V rovnakom období zvyšná časť rot absolvovala bojové streľby z bojových vozidiel a mýnometov s výborným hodnotením. Pri plánovaní a riadení výcvikových aktivít sa osvedčili aj styční dôstojníci v štruktúre eFP BG nadporučíci Adam Ostrodický a Lukáš Janošovský, ktorí koordinovali zabezpečenie všetkých cvičení a prezentácií na verejnosti s kanadským veliteľstvom bojovej skupiny.

Úder tomahawku

Slovenská rota absolvovala začiatkom októbra mimoriadne náročné cvičenie Tomahawk Soaring, ktorého súčasťou bol taktický vzdušný výsadok v sile rot. Po trojdňovej intenzívnej príprave vysadili Slovákov v dvoch vlnách americké vrtuľníky do neznámeho terénu s úlohou ovládnuť nepriateľský objekt a zničiť miesto velenia. „Počas operácie som riadil a koordinoval jednotky šiestich rôznych armád,“ spresňuje kapitán Hraško.

Podľa neho rota absolvovala mnoho ďalších dôležitých cvičení. Okrem iného aj dvojstranné cvičenie s lotyšským práporom. Počas cvičenia Furious Axe slovenská mechanizovaná rota spolu s poľskou tankovou rotou zabezpečovali vedenie pohyblivej obrany v rámci opozičných síl proti jednotkám eFP BG Estónska. V priebehu oficiálneho vyhodnotenia cvičenia vysoko hodnotili taktiku a zladenosť rot. Úlohy si príkladne splnili všetci velitelia čiat, ktorí zúročili nadobudnuté skúsenosti počas pôsobenia v Lotyšsku, takže boli dôs-

tojným a húževnatým súperom britským, dánskym a estónskym jednotkám.

V rámci cvičenia Tomahawk Knocking na pozadí multinárodného cvičenia Anakonda plnila rota kapitána Hraška výcvikové úlohy na severovýchode Lotyšska v oblasti mesta Alūksne. Jej hlavnou úlohou bolo zabezpečiť hranice priestoru operácie eFP BG prostredníctvom peších a motorizovaných patrol.

„Počas polročného nasadenia v Lotyšsku plnila slovenská rota aj úlohy spojene s reprezentáciou slovenských ozbrojených síl na verejnosti prostredníctvom ukážok techniky a výzbroje. Pri výcviku si posilnila skúsenosti a zručnosti v medzinárodnom prostredí. Stmelenie všetkých jednotiek prebiehalo nielen na spoločných cvičeniach a výcvikoch, ale aj počas medzinárodných nástupov a športových podujatí, kde postupne všetci prekonávali jazykové bariéry. Som mimoriadne spokojný s pokrokom v oblasti výcviku, ktorý rota počas pôsobenia v predsunutej prítomnosti dosiahla,“ poznamenáva veliteľ rotý kapitán Hraško.

Opravní čarujú

Dôležitým prvkom účelového zoskupenia bola čata opráv a prepravy, zložená z príslušníkov martinského mechanizovaného práporu, martinského opravárenského práporu a práporu CSS Prešov pod velením poručíka Rastislava Štefaniča. „Našou prvou dôležitou úlohou bol bezpečný presun materiálu a vojenskej techniky kontingentu z domova do Lotyšska vlakovým transportom, jeho prekládka v Litve a rozvinutie v mieste pôsobenia,“ spomína poručík Štefanič.

Príslušníci čaty plnili množstvo úloh vrátane prepravy osôb, techniky a materiálu rôzneho typu. Počas cvičení zastrešovali logistickú podporu mechanizovanej rote vo forme opráv v poľných podmienkach, ale aj prepravy munície a stravy. Veliteľ družstva rotný Zoltán Farkas priznáva, že medzi najťažšie úlohy patrilo vytvorenie a zabezpečenie chodu skladov náhradných dielcov a munície. Prevádzkyschopnosť vojenskej techniky a výzbroje celého slovenského úlohového zoskupenia zaisťovalo družstvo opráv výzbroje pásovej a kolesovej techniky pod velením rotného Petra Vaška z opravárenského práporu Martin. Veliteľ čaty poručík Štefanič vysoko oceňuje ich prácu, pohotovosť a odbornosť.

Úlohy často plnili aj v nočných hodinách, cez soboty a nedele. Niekedy doslova čarovali. V mieste pôsobenia bol zradný terén. Na prvý pohľad síce vyzeral sucho, no na viacerých miestach vo vysokom trávnom poraste skrýval nerovnosti a močiar. Práve v nich niekoľkokrát uviazla pásová technika. V takýchto prípadoch zasahoval skúsený veliteľ družstva rotný Milan Ďurčány a jeho uvoľňovacie družstvo s vozidlom BVP-VPV. Vždy pomohli a techniku vytiahli. Slovenskí opravní najviac zažiarili počas cvičenia NAMEJS 2018.

Deväť jazykov

Major Vladimír Moško je veľmi rád, že sa Slováci dokázali veľmi rýchlo integrovať do medzinárodného kolektívu bojovej skupiny: „Počas výcviku si mechanizovaná rota vybuďovala rešpekt a dob-

ré meno. Aj opravní a vojenská polícia, ktorí pracovali v spoločnej skupine vojenskej polície, či príslušníci logistiky z veliteľského prvku. Najmä kapitán Dušan Chudý sa pričínal o rozvoj kvalitnej medzinárodnej spolupráce v oblasti logistického zabezpečenia. O to ľahšie sa mi potom presadzovali záujmy slovenského kontingentu v prostredí deviatich jazykov.“ Prácu slovenského kontingentu ocenil aj veľvyslanec SR v Lotyšsku Ladislav Babčan. Počas osláv 100. výročia vzniku Československej republiky s kontingentom strávil celý deň, zapojil sa do športových podujatí, spolu s českým kolegom otvorili fotografickú výstavu a so všetkými členmi zastupiteľského úradu prijali pozvanie na slávnostnú večeru v kontingente.

Práca v novom prostredí vyše tisíc kilometrov od vlasti je náročná pre rôznorodosť kultúr, jazykové bariéry aj národné klimatické podmienky. Príslušníci kontingentu so cťou splnili množstvo výcvikových úloh. Aktívne sa zapájali do kultúrnych a športových podujatí, organizovaných na základni v Adaži. „Profesionalita pri plnení úloh, tolerancia a rešpekt voči ostatným národnostiam nám pomohli stať sa plnohodnotnými partnermi v predsunutej prítomnosti v Lotyšsku,“ uzatvára major Vladimír Moško polročné účinkovanie slovenského kontingentu v Lotyšsku. Pre svojich nasledovníkov, ktorí od začiatku roka 2019 pokračujú v plnení úloh, vytvorili najlepšie podmienky.

Text: Jozef Žiak

Foto: eFP BG LATVIA Imagery

PREDSUNUTÁ PRÍTOMNOSŤ

Predsunutá vojenská prítomnosť (Enhanced Forward Presence) v Pobaltí je jedným z výsledkov summitu vo Walese v roku 2014, pričom na summite vo Varšave v roku 2016 bola prijatá posilnená zostava obrany a odstrašenia. Má podľa NATO poskytnúť široké spektrum možností na obranu územia členských štátov NATO, ich obyvateľstva, vzdušného priestoru a námorných ciest a koridorov, a to pred akýmkoľvek ohrozením z akéhokoľvek smeru.

Slovenský kontingent pôsobí pri lotyšskej obci Adaži neďaleko hlavného mesta Riga. Patrí pod kanadské velenie a jeho mandát sa vzťahuje aj na okolité krajiny – Litvu, Estónsko a Poľsko.

Česká armáda musí modernizovať

Česká armáda potrebuje rýchlu modernizáciu, pretože so zastaranou technikou nemôže brániť krajinu ani bojovať proti teroristom. Vyhlásil to na veliteľskom zhromaždení náčelník Generálneho štábu Armády ČR Aleš Opat. Podľa neho na vojenskej prehliadke k 100. výročiu Československa bolo vidieť modernú techniku, ale aj 30 rokov staré obrnené vozidlá. „Máme aj staršiu techniku, ktorú sme sa neodvážili na prehliadke ukazovať,“ konštatoval Opat. Zdôraznil, že ak majú vojaci brániť krajinu a bojovať v misiách proti terorizmu, nemožno naďalej odsúvať nákupy techniky. Podľa Opatu treba čo najskôr nakúpiť nepriestrelné vesty a prilby, ručné zbrane, bojové vozidlá pechoty, radary MADR, viacúčelové vrtuľníky a delá kalibru NATO. „Ale tiež robotické systémy alebo prieskumné a útočné bezpilotné prostriedky. V pláne máme aj použitie umelej inteligencie,“ dodal náčelník Generálneho štábu Armády ČR. Minister obrany Lubomír Metnar poznamenal, že rozpočet armády už niekoľko rokov rastie a na nákupy bude dosť peňazí. V roku 2018 sa podľa neho podarilo uzavrieť dohody na nákup vojenskej techniky a materiálu za viac ako 14,5 miliardy korún.

Foto: AČR

Taiwanské námorníctvo posilnilo

Taiwanská prezidentka Cchaj Jing-wen slávnostne odovzdala vojenskému námorníctvu dve plavidlá, ktoré krajina zakúpila od USA v rámci posilnenia vojenského potenciálu voči Číne. Dvojica fregát pochádza z 80. rokov, plavidlá pôvodne niesli mená USS Taylor a USS Gary a boli súčasťou miliardovej dohody, ktorú s Taiwanom uzavrela v roku 2015 administratíva Baracka Obamu. Spojené štáty sú najmocnejším spojencom Taiwanu napriek tomu, že Washington v roku 1979 nadviazal diplomatické vzťahy s Pekingom. Fregaty vyzbrojené riadenými strelami oficiálne vstúpili do služby na základni Cuo-jing v meste Kao-siung. Budú hliadkovať v Taiwanskom prielive oddelujúcom ostrov od pevninskej Číny. Čína si stále nárokuje Taiwan ako súčasť svojho územia a očakáva zjednotenie hoci aj vojenskou silou. „Chceme vyslať jasný a pevný odkaz od taiwanského ľudu, že pri obrane Taiwanu a jeho demokratického života neustúpime ani o krok,“ vyhlásila taiwanská prezidentka po prehliadke plavidiel.

Foto: U.S. Navy

Štátny tajomník v Kanade

Štátny tajomník Ministerstva obrany SR Róbert Ondrejcsák navštívil 14. až 18. novembra Kanadu, kde absolvoval sériu rokovaní. Zúčastnil sa aj na 10. ročníku medzinárodného bezpečnostného fóra Halifax International Security Forum. Počas konferencie rokoval s ministrom obrany Kanady Harjitom Sajjanom. Vyzdvihli význam aliančného spojenectva medzi Kanadou a Slovenskom, ktoré sa prejavuje predovšetkým prostredníctvom spoločného pôsobenia jednotiek oboch krajín v rámci predsunutej vojenskej prítomnosti v Lotyšsku. Štátny tajomník ocenil rozhodnutie Kanady opätovne rozmiestniť vojakov v Európe, čo posilní transatlantický vzťah spojencov. Partneri vyjadrili záujem naďalej prehľbovať vzájomnú obrannú spoluprácu v oblasti operačných aktivít aj vo výcviku či vzdelávaní.

Nešťastný záver Trojzubca

Vojak nemeckého Bundeswehru prišiel o život počas manévrov Severoatlantickej aliancie Trident Juncture 2018 v Nórsku, do ktorých sa zapojilo okolo 8 000 príslušníkov nemeckých ozbrojených síl. Muža stojaceho pri armádnom vozidle zachytil a na mieste usmrtil civilný automobil. Záver cvičenia poznačila i kolízia fregaty nórskeho námorníctva s tankerom vo vodách neďaleko mesta Bergen. Pravdepodobne za ňu môže vypnutie automatického identifikačného systému, ktorý signalizuje pozíciu, veľkosť, rýchlosť a meno plavidla. Fregata Helge Ingstad, ktorá sa so 137 mužmi na palube vracala z manévrov na základňu pri Bergene, bola pri kolízii vážne poškodená. Všetkých ľudí na palube sa podarilo zachrániť, osem vyviazlo s ľahšími zraneniami.

Cvičenie bude menšie

Soul a Washington obmedzia rozsah spoločného cvičenia, ktoré sa každoročne koná na jar v Južnej Kórei. Rozhodnutie súvisí so snahou Spojených štátov a Južnej Kórey nezmaríť diplomatické úsilie o denuklearizáciu Kórejského polostrova. Minister obrany USA James Mattis na tlačovej konferencii uviedol, že cvičenie Foal Eagle sa bude konať v obmedzenom rozsahu. Obmedzenie však nekonkretizoval. Podľa Mattisa bude rozsah zredukovaný na takú úroveň, aby nedošlo k poškodeniu diplomatického úsilia, ktorého cieľom je denuklearizácia Kórejského polostrova zo strany Kórejskej ľudovo-demokratickej republiky. Práve tá každoročné rozsiahle cvičenie ostro kritizuje.

Našli nezvestnú ponorku

Ponorku argentínskeho vojenského námorníctva, ktorá zmizla pred rokom v južnej časti Atlantického oceánu, našli potopenú vo veľkej hĺbke pri polostrove Valdés v Patagónii. Nezvestné plavidlo ARA San Juan spozorovali približne 800 metrov pod hladinou pomocou diaľkovo ovládaného zariadenia spusteného z americkej lode Ocean Infinity, ktorú najali, aby pokračovala v pátraní. Oznámenie prišlo dva dni po tom, ako si rodiny 44 členov posádky pripomenuli prvé výročie zmiznutia ponorky. Námorníctvo s ňou stratilo kontakt 15. novembra 2017 počas plavby z prístavu Ushuaia do domovského prístavu pri Mar del Plata. Napriek tomu, že bola spustená rozsiahla pátracia operácia, šance na záchranu námorníkov prakticky vypršali po dvoch týždňoch.

Naša bezpečnosť nie je samozrejmosť

Česko bude pokračovať v boji proti
terorizmu a svojich vojakov z Afganistanu aj
napriek tragickým stratám nestiahne. Na
národnej konferencii Naša bezpečnosť nie
je samozrejmosť to vyhlásil premiér Andrej
Babiš. Konferencia na Pražskom hrade bola
venovaná 100. výročiu vzniku Československa.

Sťahovať z Afganistanu sa rozhodne nebudeme. Nevzdáme sa, neodídeme, naši vojaci budú bojovať proti teroristom všade tam, kde je potrebné. Nezradíme spojencov, budeme plniť záväzky,“ vyhlásil Babiš v prejave na úvod konferencie, ktorá sa konala na Pražskom hrade. Pripomenul, že Česko je podľa indexu šiestou najbezpečnejšou krajinou sveta. No ak si má túto pozíciu udržať, musí byť aktívne a bojovať proti terorizmu.

Aj prezident Miloš Zeman odmietol „politiku ustupovania nepriateľovi alebo hľadania neutrality“. Podľa neho to bezpečnosť krajiny nezvyšuje. Hrozby ako medzinárodný terorizmus alebo kybernetické útoky je podľa neho potrebné eliminovať. Zeman v pozdrave, ktorý na konferencii predniesol riaditeľ zahraničného odboru prezidentskej kancelárie Rudolf Jindrák, vyzdvihol význam NATO. „Čím užšia bola skupina krajín alebo Aliancia, s ktorou sme spájali svoje bezpečnostné záruky, tým menej bezpeční sme v skutočnosti boli,“ odkázal Zeman. Členstvo v NATO označil za záruku bezpečnosti Českej republiky. Pripomenul medzivojnovú spoluprácu s Francúzskom alebo povojnovú závislosť od Sovietskeho zväzu.

Rámované konfliktmi

Národná konferencia mala poukázať na spojenie medzi zaistením bezpečnosti a hospodárskou prosperitou. „Existencia Československa je doslova rámovaná konfliktmi. Ak zhráme dĺžky jednotlivých historických období za uplynulých sto rokov, tak nám vyjde, že Česi strávili v priemere každý druhý deň v totalitnom režime a takmer každý tretí deň v okupácii,“ pripomenul Zbyněk Pavlačík zo združenia Jagello 2000, ktoré konferenciu organizovalo. Združenie je poprednou českou neziskovou organizáciou zameranou na podporu a prezentáciu bezpečnostnej politiky.

Cieľom v poradí už piateho ročníka národnej konferencie bolo obzrieť sa za uplynulým storočím českej a slovenskej his-

tórie a zhodnotiť vplyv geopolitiky, slobody a demokracie na vývoj v krajine.

Na konferencii pod záštitou ministra obrany Lubomíra Metnara vystúpili okrem akademikov a expertov napríklad náčelník generálneho štábu Aleš Opata alebo niekdajší šéf Vojenského výboru NATO Petr Pavel. Ten označil za dve hlavné hrozby pre bezpečnosť euroatlantického priestoru medzinárodný terorizmus a Rusko.

Treba zmeniť myslenie

Výročie vzniku si pripomínal aj Izrael, ktorého história je úzko spätá s Československom. Ako zahraničný hosť preto na konferencii vystúpil generál Jair Golan, bývalý zástupca náčelníka Generálneho štábu Izraelských obranných síl. „Nemôžete vyhrať vojnu len obranou, musíte mať aj dobré útočné schopnosti. A najdôležitejším prvkom útočných schopností sú pozemné jednotky. Vyhrať vojnu bombardovaním je nemožné,“ konštatoval. Varoval, že moderné vojny sa nevedú medzi štátmi, ale medzi štátom a ďalšími aktérmi vrátane neštátnych. „Aby sme sa pripravili na moderné vojny, musíme zmeniť svoje myslenie až k základom vojenstva,“ vyhlásil.

V politickom bloku konferencie vystúpili v diskusii predstavitelia všetkých parlamentných strán – Radek Vondráček (ANO), Ivan Bartoš (Piráti), Pavel Bělobrádek (KDU-ČSL), Petr Fiala (ODS), Vojtěch Filip (KSČM), Petr Gazdík (STAN), Tomáš Petříček (ČSSD), Tomio Okamura (SPD) a Jiří Pospíšil (TOP 09). Predstavitelia väčšiny strán považujú za najväčšie bezpečnostné hrozby migračné tlaky a medzinárodný terorizmus. Časť politikov hovorila aj o obavách z Ruska, o moci nadnárodných korporácií alebo o kybernetických hrozbách. Všetci sa zhodli, že na armádu a bezpečnosť by mal štát dávať viac peňazí.

Text a foto: Ministerstvo obrany ČR, Jagello 2000

NAŠE BEZPEČNOST
NENÍ SAMOZŘEJMOST

Strelba na kótu 648

V predposledný novembrový týždeň sa na strelnici bojových vozidiel Centra výcviku Lešť uskutočnil sústredený výcvik strelcov operátorov BVP-2 topoľčianskej mechanizovanej brigády.

Riadiaci výcviku kapitán Ladislav Gurský z levického mechanizovaného práporu zdôrazňuje, že jeho cieľom bolo prehľbiť vedomosti a zručnosti strelcov operátorov pri ovládaní zbraňového systému BVP-2. „Aby si zdokonalili základné návyky v obsluhu bojového vozidla, precvičili sa v plnení podmienok jednotlivých cvičení. Na Lešti ich postupne čakali tri základné bloky: teória, nácvik činnosti a samotné streľby. Počas teoretickej prípravy si prehľadli poznatky o konštrukcii vozidla, ovládanie zbraní, pozorovacích a zameriavacích prístrojov. Pri nácviku si zopakovali činnosť na prípravnej a palebnej čiare, prechod vozidla z pochodovej do bojovej polohy, venovali sa rektifikácii a nástrelu zbraní BVP. A napokon ich čakali samotné streľby,“ konštatuje kapitán Gurský.

Taje páskovačky

Rotný Peter Dubai mal na starosti pracovisko č. 2 c – Príprava zbraní a munície na streľbu. Okrem iného strelcom operátorom objasňoval páskovanie munície, prípravu nábojového pásu. Nabíjanie pásov sa uskutočňuje pomocou nabíjacieho a vybíjacieho mechanizmu – páskovačky. Vtláča náboje do kovového pásu, ktorý sa skladá zo samostatných článkov. Tie sa spájajú pomocou slučiek a háčkov.

Najmä čerství strelci operátori, ktorí len prednedávnom ukončili kurz v martinskej Základni výcviku a mobilizačného doplňovania, pozorne sledovali jeho rady pri príprave kanóna na streľby. Vojací priniesli napáskovaný nábojový pás k bojovému vozidlu. Nasledovalo založenie pásu do kanóna. Inštruktor im

ukázal oba spôsoby, ručný a aj s pomocou elektromagnetického spúšťača.

Počas streliieb, ktoré sa uskutočnili na strelnici bojových vozidiel v severovýchodnej časti výcvikového priestoru s osnovou streľby na Kršiakov vršok (kóta 648,0), plnili strelci operátori BVP-2 podmienky cvičenia z miesta, za pohybu a v noci. Najnáročnejšie sú podľa účastníkov sústredeného výcviku streľby za pohybu. Kladú vysoké nároky na koordináciu celej osádky bojového vozidla od prípravy vozidla na boj cez prechod do bojovej polohy až po vyhľadávanie cieľov, kde do procesu vstupuje aj veliteľ vozidla.

Išlo to výborne

Riadiaci pracoviska streliieb poručík Juraj Darida práve vyhodnocoval streľby v podaní dvoch príslušníkov martinského prápo-

ru: „K vašej činnosti pri samotných streľbách nemám výhrady. Som spokojný s hláseniami aj s výsledkami streľby. Hodnotím vás výborne.“ Neskôr spokojne poznamenal, že výsledky sú také dobré aj preto, lebo zbrane sú výborne rektifikované. Prvý z dvojice úspešných strelcov desiatnik Milan Hraško si výsledky strelieb pochvaľuje. „Išlo to výborne. Dúfam, že tak to bude aj pri ďalších streľbách. Vo funkcii som už vyše roka. Sú to už moje šieste streľby. Prvé boli na kurze v martinskej základni, tiež sme ich absolvovali na Lešti. Pamätám sa, že vtedy bolo dosť nervozity.“ Ani jeho kolega desiatnik Ján Foltán neskryva spokojnosť. Na streľbách má však aj nových kolegov, ktorí začínajú. „Snažíme sa im pomôcť. Vieme, že to potrebujú. Aj my sme boli vďační za každú pomoc a radu, keď sme začínali,“ priznáva. Vie, že práve takéto vyvedenie a zamestnanie na Lešti im prinesie veľa poznatkov a skúseností,

aby postupne získali potrebnú sebadôveru v riešení praktických úloh. Poznamenáva, že náročné sú najmä streľby za pohybu. „Strelec operátor musí kľásť dôraz predovšetkým na dodržiavanie bezpečnostných pokynov. Neznervózňovať seba ani okolie, pokojne plniť úlohy. Základom je dobre rektifikovaná zbraň. Cvičíme na našich vozidlách, lebo BVP-2 sú z nášho martinského útvaru. Prípravné zamestnania prebehli v poriadku, zbrane boli dobre rektifikované a pripravené. Streľba za pohybu je špecifická. Keď sa objaví cieľ, veliteľ mi udá, kde je. Ja ho samostatne vyhladáam a zničím. Ak ho náhodou neviem vyhladať, vyhladá mi ho veliteľ, určí, kde presne je, a ja strieľam,“ hovorí desiatnik Foltán.

Úspešné streľby

Počas sústredného výcviku najlepšie výsledky v jednotlivých streľbách dosiahli desiatnici Juraj Staš a Ján Foltán z martinského

mechanizovaného práporu, desiatnici Marian Penzeš a Martin Bujna z nitrianskeho mechanizovaného práporu a desiatnici Tomáš Kliment a Dušan Kamiač z levického mechanizovaného práporu. Z Levíc bola aj celá riadiaca skupina. Kapitán Gurský si pochvaľuje prácu nadrotmajstra Martina Moravského, rotmajstra Tomáša Jankoviča, čatára Pavla Pokoraczkého a rotného Petra Dubaia. „Som rád, že strelci operátori BVP-2 všetkých troch práporov topoličianskej brigády splnili úlohy sústredného výcviku. Pre skúsenejších boli streľby z 30 mm automatického rýchlopalného kanóna 2A42 a 7,62 mm spriahnutého guľometu PKT zopakovaním a utužením poznatkov i skúseností. Pre tých, ktorí len nedávno nastúpili na tieto pozície, výcvik predstavoval možnosť získať potrebné praktické skúsenosti,“ s uspokojením hodnotí celý výcvik jeho riadiaci kapitán Ladislav Gurský.

Text a foto: Jozef Žiak

Generálmajor Josef Pokorný:

Aby dobrí prichádzali a najlepší zostali

Do funkcie zástupcu náčelníka Generálneho štábu OS SR

15. októbra 2018 vymenovali generálmajora Josefa

Pokorného, ktorý nám poskytol rozhovor.

Ktoré úlohy patria do vašej pôsobnosti?

Ako už naznačuje názov funkcie, mojou hlavnou úlohou je zastupovať náčelníka generálneho štábu v čase jeho neprítomnosti. Tak som generálporučíkovi Danieľovi Zmekovi pri preberaní funkcie zaželel predovšetkým pevné zdravie (smiech). Som rád, že aj v súlade s mojou profesionálnou skúsenosťou mi patrí do funkčnej náplne okruh úloh zameraných na plánovanie rozvoja ozbrojených síl a na medzinárodnú spoluprácu.

Aké sú vaše priority v novej funkcii?

Podporovať a presadzovať priority náčelníka generálneho štábu, ktorého zastupujem. Súčasny náčelník má typický profil veliteľa. Keď o niečom premýšľa alebo rieši nejaký problém, vždy sa na veci pozerá veľmi pragmaticky z pohľadu vojenskej praxe a empatie s vojakmi. Ja som sa ťažiskovo profiloval skôr ako strategický plánovač. Ak mu budem nápomocný skúsenosťami v tejto oblasti, tak budem rád a spokojný. Budem sa usilovať, aby veci fungovali systémovo, a zda dodám len to, že nechcem robiť to, čo by sa robilo iba akože. Pretože ešte stále z minulosti dobieha zopár vecí, ktoré robíme, hoci už pomaly ani nevieme prečo.

Tak to nejde. Aktivita a energia ľudí musia byť využité na veci, ktoré majú zmysel.

Ako národný vojenský predstaviteľ na Hlavnom veliteľstve spojeneckých síl v Európe v Monse v rokoch 2014 – 2017 ste riešili aj otázky strategického plánovania?

Áno, aj, no podrobne som sa im venoval ako náčelník štábu strategického plánovania a rozvoja spôsobilostí/strategického plánovania GŠ OS SR v rokoch 2012 – 2014 a v rokoch 2017 – 2018, keď som vykonával funkciu generálneho riaditeľa sekcie riadenia obrany, výstavby ozbrojených síl a obranného plánovania Ministerstva obrany SR.

Máte aj kompetenciu pri koordinácii naplňovania cieľov spôsobilostí našich ozbrojených síl, ku ktorým sme sa zaviazali voči Aliancii. Nie každý tomu rozumie...

Každý ani nemusí, problém je len, ak si to vykladá nesprávne. Táto otázka je pritom naviazaná na jednu z mojich hlavných pridelených úloh, ktorou je obranné plánovanie. Začnime tak, že členské štáty NATO a Aliancia ako taká priebežne reagujú na všetky zásadné zmeny bezpečnostného prostredia a zosúladujú svoje úlohy. Aby bolo zrejmé – NATO nám nediktuje, ale spoločne svoje plány harmonizujeme. Cieľe síl sú kvantitatívne a kvalitatívne. Kvantitatívne znamená, že sa s NATO dohodneme vyčleniť do aliančnej zostavy niektoré jednotky. Kvantitatívnych cieľov máme aktuálne 44. Týkajú sa malých tímov vo veľkosti družstva až po mechanizovanú či ťažkú brigádu, o ktorej sa toľko diskutuje. Potom máme 46 kvalita-

tívných cieľov. Špecifikujú parametre jednotlivých jednotiek. Je to pravidelne sa opakujúci cyklický proces, takže každé štyri roky vzniká nová séria cieľov. Tá sa pred prijatím vyjednáva s NATO, potom sa prijme rozhodnutie na úrovni ministrov obrán a následne beží proces implementácie a hodnotení. Balík cieľov z roku 2017 pritom nadväzuje na úlohy z roku 2013, vychádza z nich a rozvíja ich. Skrátka, nie je to proces od – do, ale ciele sú stále pred nami, pričom sa aktualizujú a upravujú. Aj jeden cieľ spôsobilosti 2017, ťažká mechanizovaná brigáda, nadväzuje na ciele spôsobilosti 2013. Požiadavky vyplývajúce z tohto balíka boli reflektované v stratégii transformácie ozbrojených síl a sú zapracované formou nových alebo upravených projektov do Dlhodobého plánu rozvoja obrany s dôrazom na výstavbu a rozvoj ozbrojených síl do roku 2030. Verím, že aj vďaka zvýšeným prostriedkom na obranu sa nám ich bude dať plniť čo najlepšie.

Keďže k vašim úlohám patrí aj medzinárodná vojenská spolupráca, ktoré hlavné úlohy budú ozbrojené sily plniť v tejto oblasti?

Sú smerované najmä k NATO, ako aj EÚ, V4 či OSN alebo OBSE. Patrí sem už spomínané obranné plánovanie NATO, implementácia záverov summitov NATO, stála štruktúrovaná spolupráca v rámci EÚ (PESCO), ale aj organizácia vojenských cvičení a účasť na nich, plnenie úloh pri ochrane vzdušného priestoru v rámci NATINAMDS a, samozrejme, aj naša účasť v operáciách medzinárodného krízového manažmentu. V tejto súvislosti sa osobne veľmi teším na spoluprácu s vojenským diplomatickým zborom a na medzinárodné vojenské aktivity, ktoré pre zahraničných vojenských diplomatov pripravujeme v roku 2019.

Bude sa niečo meniť v rámci našej účasti v operáciách medzinárodného krízového manažmentu?

Pokračujeme v tom, ako sú nastavené aktuálne úlohy, ale všetko závisí od vývoja bezpečnostnej situácie a tiež od možných požiadaviek našich partnerov. No to už by bola otázka riešená na politickej úrovni. Pre ozbrojené sily je dôležité, že aktuálne úlohy plníme profesionálne a so čťou.

Aké najvýznamnejšie vojenské cvičenia čakajú v tomto roku slovenských vojakov?

Plán cvičení na rok 2019 je celkom bohatý. Na našom území by som spomenul už tradičné cvičenie SLOVENSKÝ ŠTÍT 2019, na ktorom bude spoločne s príslušníkmi ozbrojených síl krajín V4 a USA cvičiť približne 1 500 vojakov. Na cvičení TOXIC VALLEY 2019 budú participovať vojenský chemici až 11 armád. O toto cvičenie je veľký záujem, pretože odberové tímy a osádky mobilných laboratórií sa môžu precvičiť v odbere a identifikácii reálnych chemických látok. Cvičenie NOVÝ HORIZONT 2019 bude spoločné cvičenie rezortov MO SR a MV SR so zameraním na podporu OS SR pri plnení úloh v čase vojny a vojnového stavu. Zo zahraničných spomeniem cvičenie COMBINED RESOLVE XII. v Hohenfelde

v Nemecku, zamerané na precvičenie jednotiek viesť pozemné operácie, cvičenie TOBRUQ LEGACY 2019 v Poľsku, precvičenie interoperability, velenia a riadenia jednotiek protivzdušnej obrany, alebo certifikačné cvičenie COMMON CHALLENGE 2019 v Poľsku, zamerané na certifikáciu deklarovaných príspevkov do spoločnej bojovej skupiny krajín V4 (V4 EU BG). Samozrejme, cvičení domácich i zahraničných je viac.

Tri aliančné pracoviská pôsobiace na Slovensku už pracujú v stabilizovanom režime?

Centrum výnimčnosti NATO pre oblasť odstraňovania výbušných prostriedkov v Trenčíne, styčný integračný tím NATO na Slovensku v bratislavských Vajnoroch a nasaditeľný komunikačný modul KIS v Ružomberku sú organizačne začlenené pod rôzne aliančné veliteľstvá a každé pracuje v trochu inom režime. Smerom k nim vykonávam takzvané administratívne riadenie príslušníkov OS SR, takže som veľmi rád, že odvádzajú výbornú prácu a je s nimi veľmi dobrá profesionálna

Aby bolo zrejmé – NATO nám nediktuje, ale spoločne svoje plány harmonizujeme.

spolupráca. V tejto oblasti by som chcel dotiahnuť do konca niektoré administratívne detaily a zjednotiť náš prístup k týmto organizáciám, aby pre svoju prácu mali optimálne podmienky.

Rozvoj ozbrojených síl zahŕňa aj personál. Ako vidíte vašu úlohu v tejto oblasti?

Všeobecne je to definované predovšetkým ako odborné, kariérne a jazykové vzdelávanie. Moja úloha v tejto oblasti je trochu iná. To, že aktuálne riešime problém s nedostatkom personálu, podobne ako každá väčšia organizácia v našom štáte, sa vo všeobecnosti vie. My sa však musíme v oblasti personálu ešte intenzívnejšie pripraviť na to, že pred sebou máme historickú etapu prezbrojovania a modernizácie. Od tradičnej a menej zložitej techniky prechádzame na novú a zároveň vysoko sofistikovanú. Veď do roku 2030 je v rámci dlhodobého plánu rozvoja obrany naplánovaných na preinvestovanie viac ako sedem miliárd eur. Je v ňom definovaných 45 hlavných projektov vyzbrojovania. Na všetky bude treba okrem preškolených vojakov aj nových mladých a vzdelaných odborníkov. A to je jadro zadania – spolu s našimi strategickými plánovačmi identifikovať požiadavky na počty a požadované odbornosti vojenského personálu pre budúcnosť tak, aby odborníci pre manažment ľudských zdrojov mohli pracovať na „cestách“, ako tento personál pre ozbrojené sily získať a odborne pripraviť. Na to je nevyhnutná podmienka zatriktívniť službu v ozbrojených silách.

Ako?

Komplikovaná otázka. Vždy sa hovorí o finančných a nefinančných benefitoch. No otvorene, pri súťaži s inými firmami sa každý najskôr pozerá na plat a až potom na ďalšie výhody. Ozbrojené sily predstavujú komplexný organizmus od základných pozícií cez vysoko fundovaných špecialistov až po vrcholových manažérov. Lenže porovnávajúc sa s inými spoločnosťami máme veľa špecifik. Od poslania a úloh až po to, že napríklad tých manažérov, povedzme veliteľov útvarov, si nemôžeme dať zohnať nejakou personálnou agentúrou. Tí musia vyrásť u nás, musia byť dobrí a my z nich vychováme výborných – a takých si musíme udržať. Takže sme opäť na začiatku, pri základných funkciách. Skrátka, musíme byť konkurencieschopní na všetkých úrovniach, aby k nám ľudia prichádzali a aby tí najlepší neodchádzali. Navyše – pri rozhodovaní ľudí musíme mať ešte nejaké plus. V každom prípade je mimoriadne dôležité, že v tomto záujme vedenie rezortu obrany v novembri avizovalo novú koncepciu personálneho manažmentu, ktorá by mala byť predložená na rokovanie vlády – a v rámci ktorej by sa mali platy profesionálnych vojakov výrazne zvýšiť.

V ktorých odbornostiach nás najviac „tlačí päta“?

Všeobecne vo všetkých, lebo naplnenosť ozbrojených síl potrebujeme spod 80 percent vytiahnuť aspoň na 90 percent. Konkrétne chýbajú najmä lekári, leteckí špecialisti, chemici či vodiči. To je však len súčasný stav. Ako som povedal, už teraz vieme identifikovať nemálo odborností, ktoré bude treba obsadiť v súvislosti s nákupom novej techniky.

Do akej miery sa darí naplňovať zámer vyslať kadetov vo vybraných odbornostiach na štúdium na vysokých školách aj mimo Akadémie ozbrojených síl v Liptovskom Mikuláši?

Títo kadeti kmeňovo patria k našej akadémii, pričom letecké odbornosti študujú na Technickej univerzite v Košiciach. V Hradci Králové na Lekárskej fakulte nám pripravujú budúci lekárov. V prvom prípade je ich aktuálne 18, z toho na bakalárskom stupni študuje osem leteckých odborností a na inžinierskom desať. Medikov sa pre nás vzdeláva deväť, dvaja druháci a siedmi prváci. Aby sme napríklad toto číslo vnímali v súvislostiach, tabuľkových miest pre lekárov máme približne 130 a ich naplnenosť je pod 50 percent. Sami vidíte, že cesta je dobrá, hoci sme s ňou začali len nedávno. Pravdaže, niektoré veci ešte dolaďujeme, ale chceli by sme podobne vzdelávať aj chemikov.

Na záver mi dovoľte zaželať všetkým čitateľom Obrany všetko najlepšie v novom roku 2019 a vojakom ešte navyše strategickú trpezlivosť, lebo čas je náš nepriateľ a konkrétne zlepšenia sa aj napriek plánom a zvyšovaniu financií pre rezort neprejavia hneď.

Text: Pavol Vitko
Foto: Jakub Neubauer

TÉMA

Dopravné krídlo

NÁZOV

DOPRAVNÉ KRÍDLO GENERÁLA
MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNICA
VZDUŠNÝCH SÍL OZBROJENÝCH SÍL
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

VZNIK

1. JÚL 2009

TYP

LETECKÉ KRÍDLO

VEĽKOŠŤ

9 LIETADIEL

VELITEĽ

PLK. PETER PROKOP

PODRIADENÉ JEDNOTKY

DOPRAVNÁ LETKA

LETKA RIADENIA LETECKEJ PREVÁDZKY

PRÁPOR ZABEZPEČENIA LETECKEJ PREVÁDZKY

LETECKÁ STRELNICA

OBVÄZISKO

PRIESKUMNÉ LIETADLÁ

L-410 FG

DOPRAVNÉ LIETADLÁ

C-27J

L-410 UVP-E14/20

Dopravné letectvo opäť vo vzduchu

„Úder je posunutý o 30 sekúnd, plánovaný čas preletu pre náš Spartan je 12:01:30, vy s vašou Casou prelietate pred nami o 30 sekúnd,“ doladzovali prelet pri príležitosti 100. výročia prijatia Martinskej deklarácie a vzniku Československa ponad centrum Martina veliteľ dopravného krídla Kuchyňa plukovník Peter Prokop s podplukovníkom Radimom Ulbrichtom z veliteľstva Vzdušných síl Armády Českej republiky.

Spartany už využívame takmer každý deň, zabezpečujú prepravu materiálu, osôb, lietame do misií, aj na ukážky pri príležitosti takýchto slávnostných udalostí,“ poznamenal optimisticky plk. Prokop, ktorý mal letieť zo Sliača smerom na Martin aj ako pilot lietadla. Ešte pred jedenástou verili, že sa ponad Martinské hole „prebijú“. Tak tomu hovoria v leteckom slangu. Napokon to bolo inak. Stíhačky leteli, ale dopravné lietadlá pre veľmi nízku oblačnosť nie. Skúsený plukovník, ktorý lietal na cvičných L-29, L-39, stíhacích MiG-21, bombardovacích Su-22, dopravných An-24, An-26 aj L-410, však zostal po správe od hlavného meteorológa vzdušných síl kapitána Martina Vojteka pokojný. Nebola to len pokora pred „vyššou mocou“, ale najmä disciplína. Pre profesionálov sú pravidlá jasné.

Plukovník Peter Prokop

Okupácia aj veľký nálet

Letisko Malacky-Kuchyňa patrí k najstarším na Slovensku. Prvé správy o vytvorení leteckej strelnice sú z roku 1922. Základňa počas svojej existencie prežila dlhú nemeckú okupáciu i masívny nálet amerických bombardérov.

Strelnica slúžila od začiatku na nácvik bombardovania a ostré streľby z lietadiel. Mala

rozmery približne 12 × 7 km. So strelnicou usadilo letisko. V pravidelných intervaloch sa tu minimálne raz za rok vystriedali všetky letky predvojnového československého letectva.

Keď v marci 1939 nemecké vojská okupovali Čechy a Moravu, nezastavila ich ani hranica Slovenského štátu, ktorý vtedy vyhlásil samostatnosť. Nemci obsadili aj tzv. Schutzzone (ochranné pásmo) na západnom Slovensku. Prítom zabrali aj letisko, ktoré sa vtedy nazývalo Nový Dvor, a zhabali tam slovenský vojenský materiál. Okrem iného to bolo takmer 80 000 litrov leteckého benzínu a 18

vojenských lietadiel. Z nich bolo osem typu Letov Š-16, ďalšie boli typu Letov Š-328 a Aero A.230.

Nemci využívali letisko celých šesť rokov od jari 1939 až do jari 1945. Od začiatku na ňom sídlili cvičné bombardovacie jednotky s typmi Dornier Do 17 a Heinkel He 111. Od roku 1941 v Malackách sídlila III/Kampffliegerschule 2, ktorá sa o rok neskôr premenovala na III/Kampfbeobachterschule 2. Výcvik prebiehal najmä na lietadlách Junkers Ju 88. Po vyhlásení Slovenského národného povstania táto jednotka vyčlenila približne 30 lietadiel

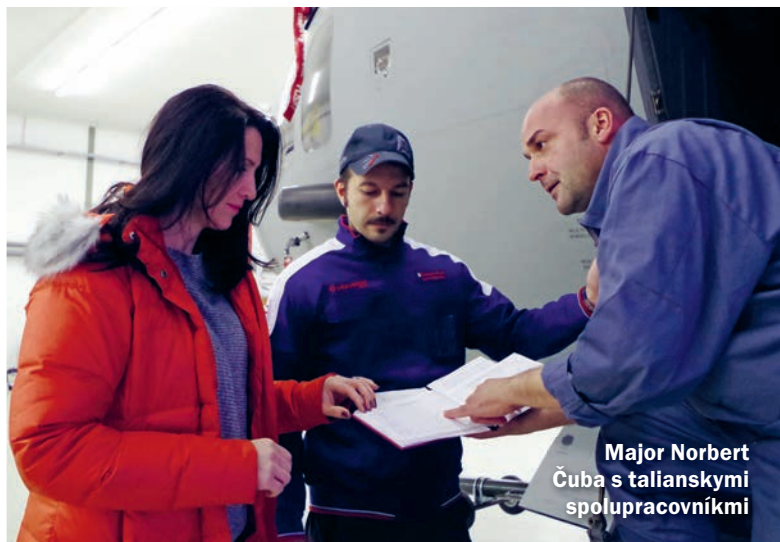

**Major Peter Jakubčín
v kabíne Spartana**

Väčší nálet, menej ľudí

„Lietame po dvoch a v súčasnosti máme na Spartany preškolených na dvoch úrovniach osem pilotov. Z nich štyria môžu pilotovať aj prepravné lety a zvyšná štvorica sa doškoľuje,“ hovorí nám už v domovskej leteckej základni v Kuchyni plukovník Prokop. Vybraní príslušníci dopravného krídla sa na prilet moderných lietadiel pripravovali v Taliansku. V októbri 2017 pristál prvý stroj, v apríli 2018 druhý. Takmer hneď začali lietať. Výcvik však pokračuje a bude kontinuálne pokračovať v podstate počas celej životnosti strojov. „Je pre nás veľmi dôležité, že dvoch pilotov sme už dokázali doškoliť na inštruktorov, takže pri ďalšom výcviku si dokážeme poradiť sami – a aj ušetríme,“ konštatuje veliteľ dopravného krídla. To má popri dvoch Spartanoch k dispozícii aj sedem menších dopravných lietadiel L-410, z toho jedno L-410 FG určené na letecké snímkovanie. „Na rok 2018 sme mali nálet hodín pre celé dopravné krídlo zvýšený o 25 percent, čo je výborné. Nie tak dávno po tom, ako sme prestali prevádzkovať An-24 a An-26, totiž hrozilo, že sa dostaneme takmer na kritickú hranicu leteckých spôsobilostí,“ porovnáva veliteľ letky podplukovník Jozef Dunaj. Ak v nedávnom období bol pre pilota úspech nalietat' ročne 150 hodín, vla-

ni mali viacerí odlietaných o stovku viac. Skrátka – takmer od dna sa odrazili opäť do vzduchu.

**Major Norbert
Čuba s talianskymi
spolupracovníkmi**

Ju 88 na bojové účely a bombardovala nimi Banskú Bystricu, Trnava a ďalšie ciele na povstaleckom území. Na priamu žiadosť velenia SNP preto americké letectvo uskutočnilo 20. septembra 1944 veľký nálet na Malacký-Nový Dvôr. Zo základni v Taliansku vzlietlo 111 bombardérov B-24 Liberator, ktoré plochu základne zasypali 224 tonami bômb. Použili zväzky 9-kilových trieštivých bômb, ktorých zhodili spolu 24 886. Tie rozryli vzletovú a pristávaciu dráhu, zničili hangáre, zapálili sklady paliva a bômb a najmä črepiny z nich zničili alebo poškodili viac ako 40 nemeckých lietadiel.

Malacky tak ďalej nemohli slúžiť na útoky proti SNP.

V závere vojny operovali z Malaciek nemecké frontové jednotky. Boli to nočné stíhačky Ju 88 a Bf 110, bombardéry He 111, stíhačky Bf 109 aj bojové Fw 190 F. Posledné nemecké lietadlo odletiať odleteli 2. apríla 1945. Krátky čas na jar 1945 operovali z Malaciek sovietske lietadlá, ale už v júni 1945 prevzalo základňu obnovené československé letectvo. Naďalej slúžila ako cvičná, lietať z nej najmä dvojmotorové lietadlá Aero C-3 a jednomotorové Avia C-2. Dlhé roky pôsobil na letisku v Kuchyni pri Malac-

kách stíhací bombardovací pluk s lietadlami Su-22 a MiG-21, ako aj s cvičnými L-29 a L-39. V súčasnosti majú na základni domov dopravné L-410 a celkom nové C-27J.

Výber z lietadiel operujúcich z Malaciek

Letov Š-16

- Významný československý bombardovací a prieskumný dvojplášťník z konca 20. rokov
- Dosiahol aj exportné úspechy v Lotyšsku a v Turecku

Jeden z pilotov Spartana major Peter Jakubčín, inak aj inšpektor bezpečnosti letov dopravného krídla, patrí k posledným mohykánom, ktorí absolvovali bývalú Vojenskú leteckú akadémiu v Košiciach v roku 2004. „Aj vtedy sa časť mladých ľudí hlásila za vojenských letcov preto, aby dostali zadarmo školu a mohli lietať. Takže sa zdá, že sa obľúkom vraciame tam, kde sme boli kedysi,“ naráža na skutočnosť, že Letecká fakulta Technickej univerzity Košice vzdeláva pre ozbrojené sily už 18 kadetov v leteckých odbornostiach. „Keď bude letecká technika lietať, keď bude čoraz modernejšia, keď budú naše profesie lepšie odmeňované a keď budeme vojenské letectvo ešte viac propagovať na verejnosti, zrejme to pôjde, aj keď to nebude krátky proces,“ otvorene hovorí mladý 35-ročný major, ktorý už odlietal na Spartanoch, L-410 a iných typoch lietadiel približne 5 000 hodín.

Stavovská hrdosť

V Taliansku bol na Spartany preškolený aj príslušný technický personál. Špecialisti na motor majú na starosti pohonné jednotky, pripravujú ich a kontrolujú funkčnosť. Odborníci na drak sú tí, ktorí zodpovedajú za trup, krídla a nadväzujúce systémy, ako sú pohyblivé časti krídel, podvozok či hydraulika. Elektrikári sa starajú o generátory, osvetlenie či batérie a skupina „avio“ má pod palcom navigačné a komunikačné prístroje či prístroje na určovanie polohy. V Kuchyni je to približne 60 príslušníkov technického personálu. „Ak sa vojaci na niektoré funkcie v armáde dajú doškoliť aj bez toho, aby mali príslušné vzdelanie, na pozície u nás to nejde. Pre motorárov a drakárov potrebujeme vyštudovaných strojárov, druhé dve skupiny technikov si vyžadujú vzdelanie elektrotechnické,“ zdôrazňuje major Norbert Čuba, náčelník inžiniersko-leteckej služby, ktorý je zároveň poverený hlavný inžinier dopravného krídla. Aj to by však podľa neho bolo ako základ málo. „Táto práca musí človeka aj baviť – a musí na ňu byť stavovsky hrdý. V hre je toho veľa, nie je to iba o bežnom chodení do roboty. V letectve sa musíme spoľahnúť na našich ľudí aspoň na 110 percent,“ zdôrazňuje s rozhodnosťou. On sám sa od roku 1996 staral spolu s kolegami o päť typov lietadiel, Spartan je šiesty. Pri prevádzkovaní oboch Spartanov mu pomáhajú aj inšpektor kvality Marco Rizzo a manažérka logistiky Anna Maria Negrea, delegovaní talianskym výrobcom lietadiel. V zmysle zmluvy sú nápomocní technikom v Kuchyni prvých päť rokov prevádzky strojov. Vybavujú reklamácie, podieľajú sa na aktuálnych riešeniach situácií, ktoré prináša bežný letecký život.

„Lieta sa veľa a niektorých profesií je málo, no ručím za to, že do vzduchu ide vždy stopercentne pripravený stroj,“ zdôrazňuje hlavný inžinier – a sníma pomyselný klobúk (na letisku z pochopiteľných dôvodov zakázaný) pred svojimi ľuďmi. Aj on pritom vie, že keď kedysi vychovávala technikov Vojenská stredná odborná škola v Prešove, po maturite a dvoch až troch mesiacoch zaučenia sa mohli pomaly podieľať na základných opravách. Teraz to nováčikom od príchodu do uniformy trvá aj

Dostal som šancu

„Pri nakladaní lietadla musím presne určiť centráž lietadla, aby nebolo ťažké na zadok alebo na prednú časť, mimoriadne dôležité je upevnenie nákladu proti posunu a veľa ďalších vecí, ktoré kontrolujem aj podľa tejto múdrej knihy,“ konštatuje rotný Igor Maďar, ktorý má na starosti najmä nákladný priestor Spartana – a ukáže na obsiahly manuál. Jeho funkcia sa po anglicky volá loadmaster, no tak ju aj všetci volajú, slovenský ekvivalent sa neujal. „Od malého chlapca sa mi páčilo lietanie, preto som sa prihlásil na vojenskú strednú leteckú školu a v roku 2002 som maturoval v odbornosti radista,“ pokračuje rodák zo Zemplína, ktorý sa aj s manželkou stal naturalizovaným Záhorákom. Aj preto to má jednoduchšie ako nemalo kolegov, ktorí dochádzajú na týždňovky. „Ani sám neviem, čo by bolo treba urobiť, aby neodchádzali ďalší, pretože personálu máme málo, takže roboty pribudlo, a ak chceme stíhať, musíme naozaj zaberať,“ pokrčí plecami. No potom konštatuje, že o dvoch veciach by predsa len vedel. „Dostal som šancu robiť s novou technikou, a to je super. Bol som na základnom kurze v Taliansku, čaká ma ďalší, radosť lietať.“ No a netreba špekulovať o tom, že aj on prijal s uspokojením avizovaný zámer vedenia rezortu obrany, podľa ktorého v roku 2019 platy profesionálnych vojakov výrazne porastú. „Ja som odísť neplánoval, mňa táto práca baví, ale v konkurencii okolitých firiem zrejme iná cesta nie je,“ dodáva rotný Igor Maďar.

tri roky. Tých však treba najsôr získať. Major očakáva, že jednou z ciest by malo byť aj avizované podstatné zvyšovanie plátov v ozbrojených silách. Inak to nepôjde. „Nemálo profesionálnych vojakov dochádza do Kuchyne z iných regiónov Slovenska, často majú služby aj cez víkendy, preto si naozaj zaslúžia poďakovanie,“ dodáva hlavný poddôstojník leteckého krídla nadrotmajster Michal Zelenák, ktorý na jar v 41-týždňovom kurze pre štábnych nadrotmajstrov v americkej Poddôstojníckej akadémii vo Fort Bliss skončil ako prvý spomedzi 59 medzinárodných študentov zo 46 krajín – a aj on dochádza za rodinou do Martina.

- Na konci 30. rokov už slúžil len na výcvik
- Osem kusov Š-16 a Š-616 s inými motormi zabavila v Malackách

Letov Š-16

- Luftwaffe v roku 1939
- Max. rýchlosť: 230 km/h
- Výzbroj: dva guľomety, 300 kg bômb

Junkers Ju 88

- Najrozšírenejší nemecký bombardér druhej svetovej vojny
- Postavili ich viac ako 15 000
- Slúžil aj na prieskum, torpédové útoky či ako nočná stíhačka
- Z Malaciek operovali Ju 88 proti SNP
- Max. rýchlosť: 510 km/h
- Výzbroj: šesť guľometov, 3 000 kg bômb

Junkers Ju 88

Aero C-3B

- Pôvodne nemecké lietadlo Siebel Si 204
- Slúžil ako malé dvojmotorové dopravné a cvičné lietadlo

Doktorka s krídlami

„Keby to nebolo také drahé, tak by som vyštudovala za pilotku, no vážim si aj diplom z prevádzky a ekonomiky leteckej dopravy,“ usmieva sa poručička Ivana Stryčková, ktorá promovala pred piatimi rokmi na Žilinskej univerzite a potom vstúpila do ozbrojených síl. Vie, že dnes to už majú kandidáti na vojenských pilotov po tejto stránke oveľa ľahšie. Ak uspejú vo výbere, ako kadetom im armáda uhradí celé štúdium na Leteckej fakulte košickej Technickej univerzity. Plus majú k tomu mnoho ďalších benefitov – od platu až po bezplatné ubytovanie. A prečo sa Ivana, ktorá si stihla urobiť aj veľký doktorát a nepochybne by si bez problémov našla prácu v civile, rozhodla pre armádu? „Asi pre môj vzťah k disciplíne, dynamike a uniforme,“ usmeje sa elegantná žena, rodáčka z Nových Zámkov, ktorá začínala ako veliteľka čaty v Martine. Má už za sebou aj ročnú službu v misii UNFICYP na Cypre a pred koncom roka pôsobila ako dôstojníčka riadenia operácií v dopravnom krídle Kuchyňa. Mala teda na starosti operačný chod letiska, plánovanie činnosti na pechotnej a leteckej strelnici, ako aj veľa ďalších činností. No a keď sa jej pýtame, čo jej služba v armáde dala a čo vzala, rozosmeje sa a odpovedá holou vetou: „Nevzala mi nič.“ Ten zvyšok už nerozvádza.

„Nesmieme zabúdať ani na príslušníkov letky riadenia letovej prevádzky a práporu zabezpečenia leteckej prevádzky. Títo ľudia sú rovnako dôležití pre úspešné plnenie úloh dopravného krídla,“ poznamenáva ich veliteľ plk. Prokop. Ich povinnosťou je udržiavať letisko v prevádzkyschopnom stave za každých poveternostných podmienok v každom ročnom období. Kosenie, čistenie, údržba a prevádzka rádiolokačnej, svetelnej techniky v lete, v zime náročná údržba pohybových plôch. „Tých profesií, ktoré zabezpečujú chod v dopravnom krídle a plnenie úloh, je, samozrejme, oveľa viac a všetkým patrí poďakovanie za ich profesionálnu prácu,“ dodáva plukovník.

7 * 24

Letisko v Kuchyni je v pohotovostnom systéme 24 hodín denne a sedem dní v týždni aj preto, lebo je záložným letiskom systému NATINAMDS (NATO Integrated Air and Missile Defence System), ktorého podstatou je nepretržitá ochrana národných vzdušných priestorov európskych členských štátov NATO. Súčasťou leteckého krídla je pritom tiež Vojenský výcvikový priestor Kuchyňa, kde je dislokovaná pechotná a letecká strelnica, na ktorej cvičili či priebežne cvičia i vzdušné sily z iných krajín Aliancie. Mimochodom, v tamojších borovicových lesoch je okolo nej presekaný 60 metrov široký protipožiarny pás, ktorého obvod má 11,5 kilometra. Aj ten treba udržiavať. Podobne ako vzletovú dráhu, hangáre a stovky ďalších vecí. Vyše tristo vojakov (z viac ako päťsto plánovaných) a 101 zamestnancov (zo 177 tabuľkových miest) však spájajú nielen povinnosti. „V poslednú júnovú sobotu mávame Deň rodín vojakov a zamestnancov. Na opekačku, guláš, rôzne súťaže a zábavky prichádzajú s deťmi ich rodičia alebo starí rodičia a aj táto akcia, spolu s niektorými ďalšími, prispieva ku skutočne dobrým ľudským vzťahom na základni,“ konštatuje kapitán Slavko Ganaj, tunajší štábný kaplán, ktorý je na základni desiaty rok a už dva razy slúžil aj v Afganistane. V decembri organizoval pre deti príslušníkov leteckého krídla predvianočné stretnutie, pričom Mikulášom bol on sám a mal aj rozprávkových pomocníkov. Bolo to štýlové. Vyše stovka rozžiarených detí čakala pred hangárom, kde zarolovalo lietadlo L-410, z ktorého vystúpili aj s nošou plnou darčiekov, aby spoločne s deťmi odkráčali do vyzdobeného klubu. Niektoré z nich si pritom nepochybne spomenuli aj na leto, keď chodievajú s kpt. Ganajom na dvojtýždňový detský tábor do hôr Malej Fatry.

Odmeňovanie a prestíž

„Dopravné krídlo v Kuchyni je dôležitou súčasťou OS SR. Bol by som veľmi rád, ak by sa v budúcnosti podarilo obstaráť ešte dve lietadlá C-27 Spartan a postupne vymeniť staršie L-410 za model NG. Ale to je skôr hudba budúcnosti. V najbližšom období nás čakajú investície do infraštruktúry,“ avizuje veliteľ Vzdušných síl Ozbrojených síl SR generálmajor Ľubomír Svoboda. Dodáva: „Najdôležitejšou úlohou je však personálne zabezpečenie. Dôležité bude stabilizovať súčasný personál a získať a zapracovať nový – a to vo všetkých odbornostiach. Krídlo je z tohto pohľadu

Aero C-3B

- Po vojne výroba pokračovala vo Francúzsku a v Československu

- Verzia C-3B bola určená na výcvik posádok bombardérov
- Max. rýchlosť: 325 km/h
- Výzbroj: tri guľomety, 800 kg bômb

Suchoj Su-22

- Sovietsky stíhací bombardér s meniteľnou geometriou krídla
- Vznikol v roku 1970 pod označením Su-17
- Do Československa ho vyvážali pod označením Su-22
- Slovenské letectvo používalo 18 jednomiestnych a tri dvojmiestne Su-22

- Max. rýchlosť: 1 860 km/h
- Výzbroj: dva kanóny 30 mm, 4 000 kg bômb a rakiet

Suchoj Su-22

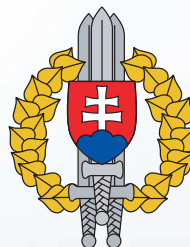
OBRAŇA

OBRANA

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

JÚL

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
1	2	3	4	5	6	7	27	22
8	9	10	11	12	13	14	28	
15	16	17	18	19	20	21	29	
22	23	24	25	26	27	28	30	
29	30	31					31	

AUGUST

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
			1	2	3	4	31	21
5	6	7	8	9	10	11	32	
12	13	14	15	16	17	18	33	
19	20	21	22	23	24	25	34	
26	27	28	29	30	31		35	

SEPTEMBER

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
						1	35	21
2	3	4	5	6	7	8	36	
9	10	11	12	13	14	15	37	
16	17	18	19	20	21	22	38	
23	24	25	26	27	28	29	39	
30							40	

OKTÓBER

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
	1	2	3	4	5	6	40	23
7	8	9	10	11	12	13	41	
14	15	16	17	18	19	20	42	
21	22	23	24	25	26	27	43	
28	29	30	31				44	

NOVEMBER

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
				1	2	3	44	20
4	5	6	7	8	9	10	45	
11	12	13	14	15	16	17	46	
18	19	20	21	22	23	24	47	
25	26	27	28	29	30		48	

DECEMBER

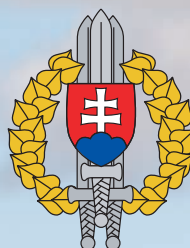
Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
						1	48	19
2	3	4	5	6	7	8	49	
9	10	11	12	13	14	15	50	
16	17	18	19	20	21	22	51	
23	24	25	26	27	28	29	52	
30	31						1	

2019

MINISTERSTVO
OBRANE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

JANUÁR

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
	1	2	3	4	5	6	1	22
7	8	9	10	11	12	13	2	
14	15	16	17	18	19	20	3	
21	22	23	24	25	26	27	4	
28	29	30	31				5	

FEBRUÁR

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
				1	2	3	5	20
4	5	6	7	8	9	10	6	
11	12	13	14	15	16	17	7	
18	19	20	21	22	23	24	8	
25	26	27	28				9	

MAREC

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
				1	2	3	9	21
4	5	6	7	8	9	10	10	
11	12	13	14	15	16	17	11	
18	19	20	21	22	23	24	12	
25	26	27	28	29	30	31	13	

APRÍL

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
1	2	3	4	5	6	7	14	20
8	9	10	11	12	13	14	15	
15	16	17	18	19	20	21	16	
22	23	24	25	26	27	28	17	
29	30						18	

MÁJ

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
		1	2	3	4	5	18	21
6	7	8	9	10	11	12	19	
13	14	15	16	17	18	19	20	
20	21	22	23	24	25	26	21	
27	28	29	30	31			22	

JÚN

Po	Ut	St	Št	Pi	So	Ne	Týždeň	Prac. dni
					1	2	22	20
3	4	5	6	7	8	9	23	
10	11	12	13	14	15	16	24	
17	18	19	20	21	22	23	25	
24	25	26	27	28	29	30	26	

vo veľmi zložitej situácii, pretože sa nachádza v regióne, kde zatiaľ nemôžeme súťažiť s inými sektormi na trhu práce. Preto sa neustále zamýšľame nad opatreniami, ktorými by sme zatraktívili mladým kvalifikovaným ľuďom prácu vo vojenskom letectve. Vojenské dopravné letectvo, ako aj celé Vzdušné sily OS SR, sú aktuálne v stave modernizácie na všetkých úrovniach. Väčšinou prechádzame od techniky zo šesťdesiatych a sedemdesiatych rokov minulého storočia na najmodernejšiu techniku súčasnosti. Stavíme základy stavby, ktorá tu bude niekoľko desaťročí, a preto je naozaj dôležité, aby každý krok bol premyslený a vyhlí sme sa chybám.“

V podstate aj on hovorí v línii ako ostatní letci v dopravnom krídle Kuchyňa. Vo všeobecnosti je nevyhnutné prostredníctvom odmeňovania, podmienok na prácu, prevádzkovaním novej techniky a vhodnou prezentáciou vrátiť prestíž vojenskému povolaniu – a vzdušným silám dupľom. Tak, aby boli vojenský letci a leteckí inžinieri či technici opäť vnímaní spoločnosťou ako elita. Pretože v skutočnosti medzi tú elitu nepochybne patria.

Tému pripravil: Pavol Vitko

Foto: autor, Ivan Kelement,
Štefan Jusko a plk. Peter Prokop

**Do Kuchyne
priletel Mikuláš...**

Let L-410

- Československé turbopvrtuľové lietadlo
- Vyrába sa od roku 1970 dodnes vo viacerých verziách
- Doposiaľ ich vyrobili viac ako 1 200

- Slovensko používa transportné verzie a jednu fotogrametrickú L-410 FG
- Max. rýchlosť: 405 km/h
- Nosnosť: 1 800 kg nákladu alebo 19 pasažierov

Alenia C-27J Spartan

- Moderné transportné lietadlo
- Do služby ho zaviedli v roku 2006 v Taliansku
- Používa ho dvanásť krajín, ďalšie ho objednali
- Max. rýchlosť: 602 km/h

- Nosnosť: 11 500 kg nákladu alebo 60 vojakov

Text: Miroslav Barič
Foto: autor a archív autora

Mikuláš v Bosne

Minister obrany Peter Gajdoš navštívil 6. decembra Bosnu a Hercegovinu. Rokoval s ministerkou obrany Marinou Pendešovou, stretol sa s veliteľom operácie EUFOR ALTHEA genmjr. Martinom Dorferom a navštívil slovenských vojakov.

Perspektívou pre bezpečnú a stabilnú Bosnu a Hercegovinu je podľa nášho ministra euroatlantické spoločenstvo a slovenský rezort obrany je pripravený odovzdať partnerskému rezortu skúsenosti z oblasti vzdelávania a výcviku. Marine Pendešovej zároveň blahoželal k 13. výročiu vzniku Ozbrojených síl BaH, čo označil za jeden z dôležitých výsledkov Daytonskej dohody z roku 1995, vďaka ktorej sa v krajine podarilo ukončiť ozbrojený konflikt. „Na stabilite Európy musíme pracovať spoločne. A preto je tiež veľmi dôležitá spolupráca ozbrojených síl oboch krajín,“ povedala ministerka Pendešová po rokovaní, na ktorom sa zúčastnili aj náčelníci generálnych štábov generálporučík Daniel Zmeko a generálplukovník Senad Mašović.

Velí aj medzinárodne

Veliteľ slovenského kontingentu v operácii ALTHEA podplukovník Štefan Rigas velí v Bosne a Hercegovine 41 vojakom našich ozbrojených síl vrátane dvoch žien, z ktorých štyria pôsobia na medzinárodnom veliteľstve EUFOR ALTHEA a jeden na veliteľstve NATO v Sarajeve. „Náš príspevok plánujeme posilniť o dvoch profesionálnych vojakov od apríla budúceho roka v rámci plnenia úloh priedukumno-spravodajskej činnosti, čo sme deklarovali aj na neformálnom rokovaní ministrov obrany členských štátov Európskej únie vo Viedni,“ uviedol minister Gajdoš. Pplk. Rigas už vedel, že nepôjde o navyšovanie počtov, ale o zmenu štruktúry nášho príspevku v súlade s aktuálnymi požiadavkami. Slovenský veliteľ, ktorý slúžil už v Iraku, Kosove aj v Afganistane, však nevelí iba slovenským vojakom. Keďže Slovensko je od roku 2012 vedúcou krajinou Koordinačného centra pre styčné a pozorovacie tímy, náčelníkom centra je práve pplk. Rigas. Konkretizoval: „Týchto tímov je v rámci Bosny a Hercegoviny dislokovaných 17 vrátane troch našich. Slúžia v nich vojaci zo siedmich krajín. Plnia jednu zo základných úloh operácie ALTHEA. Moni-

torujú bezpečnostnú situáciu v krajine a získavajú informácie o možných zdrojoch konfliktov či nepokojov, a to najmä prostredníctvom stretnutí s predstaviteľmi miestnej štátnej správy a samospráv, s riaditeľmi škôl, vedúcimi občianskych združení či bežnými občanmi.“ V ostatných týždňoch napríklad monitorovali situáciu aj v súvislosti s tamojšími voľbami. Cieľom je predísť novej eskalácii napätia, pričom Koordinačné centrum pod velením pplk. Rigasa sumarizuje informácie od všetkých tímov a postupuje ich veliteľstvu EUFOR ALTHEA. Nie je náhoda ani to, že vojakov EUFOR vidieť v uniforme so znakom ALTHEA na pleci tak v centrách miest, ako aj v odľahlých

„Región západného Balkánu patrí medzi zahraničnopolitické priority Slovenskej republiky, dôkazom čoho je aj pôsobenie našich vojakov v operácii EUFOR ALTHEA.“

Peter Gajdoš
minister obrany SR

tedinách. „Už len samotná prítomnosť približne 600-člennej EUFOR operácie zloženej z vojakov 14 členských a piatich nečlenských štátov EÚ pôsobí v krajine ako stabilizujúci prvok.“ Skrátka – ide o cieľnú prezentáciu vojenskej prítomnosti príslušníkov medzinárodných síl operácie Európskej únie. Takže na otázku, či bolo pre našich vojakov odovzdanie siedmich nových automobilov Land Rover Discovery vhodným mikulášskym darčekom, odpovedal zástupca

veliteľa LOT Foča major Jaroslav Bobko jednoznačne: „Každý tím najazdí mesačne približne až 1 500 kilometrov, preto je spoľahlivé auto absolútnou nevyhnutnosťou.“ „Jazdíme aj v horách po štrkových a nespevnených cestách, preto sa veľmi teším,“ dodal rotmajster Peter Novýsedlák zo slovenského LOT tímu vo Foči. A ako avizoval generálporučík Daniel Zmeko: „Vozidlá určené na výmenu budú naďalej slúžiť v našich ozbrojených silách vrátane výcviku vodičov pripravujúcich sa do operácie ALTHEA.“

Srdcia v uniforme

Pre ministra obrany Petra Gajdoša, ktorý bol za vojakmi v Bosne a Hercegovine už tretí raz, ako aj pre náčelníka GŠ OS SR genpor. Daniela Zmeku či hlavného poddôstojníka OS SR štábného nadrotmajstra Vladimíra Beluša boli v Sarajeve nepochybne najlepším mikulášskym darčekom slová veliteľa operácie EUFOR ALTHEA genmjr. Martina Dorfera a veliteľky veliteľstva NATO v Sarajeve brigádnej generálky Marti J. Bissellovej o výborne odvádzanej profesionálnej službe našich vojakov. Tí už viac ako 14 rokov pomáhajú v tejto krajine udržiavať a podporovať stabilitu. V operácii doteraz slúžilo takmer 850 našich vojakov vrátane troch desiatok žien. Možno dodať, že slúžia nielen so srdcom, ale aj so srdcom. Prečo? Nuž, na spoločnom stretnutí ministra a generála s našimi vojakmi ich iste potešili aj slová veľvyslanca Slovenskej republiky v Bosne a Hercegovine Martina Kača: „Pred všetkými by som sa chcel poďakovať príslušníkom rezortu obrany za ich podiel na novembrovom odovzdaní humanitárnej pomoci pre tunajšie obyvateľstvo. Mimoriadne to oceňujem a zaznamenal som na túto aktivitu veľmi pozitívne odozvy.“ Materiálna humanitárna pomoc SR v hodnote 40-tisíc

< ANKETA >

Čo želáte do nového roka svojim doma a čo višujete našim ozbrojeným silám?

Nadporučička Miroslava Šimončíková

(doma ZASKIS Trenčín/v operácii ALTHEA logistka)

Rodine, prirodzene, želám zdravie, šťastie, lásku a splnené želania. Armáde čo najviac spoľahlivých a spokojných vojakov a čo najvyššiu obsadenosť funkcií.

Podplukovník Roman Večerek

(veliteľstvo pozemných síl Trenčín/medzinárodné veliteľstvo ALTHEA)

Svojim trom deťom a manželke želám veľa rodinnej spokojnosti teraz aj bezo mňa. V ozbrojených silách nech sa nám darí postupovať v plánovanej modernizácii a azda príde aj na avizované zvyšovanie plátov.

Rotmajster Zdenko Hričovský

(strategické centrum krízového manažmentu GŠ Bratislava/starší pomocník – materialista národného podporného prvku)

Rodine želám pevné zdravie a ďakujem manželke Jarke v rámci mojej tretej misie za trpezlivosť s našim malým synom – aj so mnou. Ozbrojeným silám želám stabilitu, čiže čo najviac spokojných vojakov aj občianskych zamestnancov – a nám všetkým v misiách šťastný návrat domov.

Rotný Vladimír Fedák

(prápor ISTAR Prešov/pomocník LOT Foča)

Pre rodinu šťastie a zdravie, no a pre ozbrojené sily viac modernej techniky, ako sme dostali aj my tu v operácii ALTHEA.

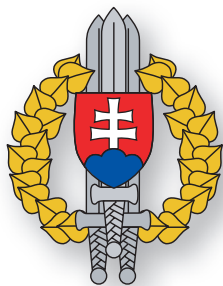
eur bola distribuovaná prostredníctvom organizácií Červeného kríža Bihač a Novo Goražde v rámci mechanizmov oficiálnej rozvojovej pomoci SR – SlovaAid. Slovenskí vojaci však pomáhajú aj neoficiálne: „Napríklad zbierame medzi sebou financie v prospech liečenia vážne chorého chlapca z nebohatej rodiny. Pre iných vozíme z domu od našich rodín oblečenie, prípadne iné drobnosti...“ len na okraj poznamenal kapitán Rastislav Bujna z LOT Višegrad, ktorý pomáhal koordinovať odovzdanie spomenutej

humanitárnej pomoci zo Slovenska. Čiže odevov, plienok pre deti aj pre chorých seniorov, spacích vakov atď.

Veľkoplošný televízor, kávovar, mikulášsky balíček pre všetkých, vianočný stromček či ingrediencie do vianočnej kapustnice, no najmä popri siedmich nových automobiloch aj informácie o pokračujúcej modernizácii ozbrojených síl, rastúcom rozpočte na obranu, ako aj plánovanom zvyšovaní plátov – taká bola mikulášska nádielka v našom vojenskom kontingente v operácii ALTHEA. A k to-

mu ešte tradičný ručne kreslený predvianočný pozdrav pre každého vojaka od žiakov zo Základnej školy v Turanoch. „Na to, aby ľudia v takýchto regiónoch, kde pôsobíte, mohli osláviť vianočné či novoročné sviatky v mieri, sú stále nevyhnutní aj vojaci – a ja vám preto ďakujem za vašu službu a želám zdravie aj šťastie pre vás aj pre vaše rodiny,“ rozlúčil sa minister Peter Gajdoš.

Text: Pavol Vitko
Foto: Ivan Kelement

OZBROJENÉ SÍLY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

GENERÁLNY ŠTÁB
OZBROJENÝCH SÍL SR

AKADÉMIA OZBROJENÝCH SÍL
LIPTOVSKÝ MIKULÁŠ

Vojenská symbolika

Nový cyklus článkov nám v roku 2019 priblíži vojenskú symboliku

a symboly útvarov našich ozbrojených síl. A pretože začíname od

základov, úvodnou témou je znak, symbol veliteľstva, vojenského

zväzku, vojenského útvaru a vojenského zariadenia Ozbrojených síl SR.

Znak predstavuje trvalé farebné znamenie na štíte, ktoré je do určitej miery a svojich špecifických možností vytvorené podľa heraldických pravidiel, určené na identifikovanie jeho nositeľa. Znak je symbolom veliteľstva, vojenského zväzku, vojenského útvaru a vojenského zariadenia (vojenského útvaru), ktorého obsah vychádza z vojenského označenia daného subjektu, z vojenskej symboliky, ktorá vyjadruje príslušnosť k uvedenému subjektu.

V priebehu tvorby a vývoja znakov sa začalo vychádzať z možného výberu heraldických štítov, napríklad z románskeho štítu, gotického, renesančného alebo barokového štítu, anglického empírového štítu, ako i ďalších. Postupne sa vykrystalizovali tvary štítov, ktoré sa stali základom pre ich tvorbu v Ozbrojených silách SR. Išlo najmä o kruhový štít, oválny štít, gotický, respektíve ranogotický štít. Súčasne boli prijaté aj určité zásady pre používanie posudzovania polí štítov.

Pri tvorbe a posudzovaní znakov sa uplatňujú heraldické zásady, ako aj určité pravidlá, ktoré sú uvedené v smernici Ministerstva obrany SR č. 50/2017 o vojenskej symbolike, čím sa stali povinnými ustanoveniami a musia byť rešpektované pri tvorbe a priznávaní znaku.

Pri tvorbe znaku sa používa štít v tvare kruhu pre generálny štáb, náčelníka generálneho štábu, hlavného poddôstojníka ozbrojených síl, Vojenskú políciu, Vojenské spravodajstvo. V tvare gotického štítu pre veliteľstvo pozemných síl, veliteľstvo vzdušných síl, zväzok, útvar a štít v tvare oválu pre úrad, právnickú osobu.

Veliteľstvo pozemných síl, zväzky a útvary pozemných síl používajú na štíte zelenú farbu. Veliteľstvo vzdušných síl, zväzky a útvary vzdušných síl používajú na štíte modrú

farbu. Generálny štáb, náčelník generálneho štábu, hlavný poddôstojník ozbrojených síl, úrad, Vojenská polícia, Vojenské spravodajstvo a právnická osoba používajú na štíte niektorú z heraldických farieb (červená, modrá, čierna a zelená) podľa vlastného výberu.

Od roku 1994 sa podľa vnútorného právneho predpisu používajú v Ozbrojených silách SR znaky, ktoré si predstavíme v ďalších číslach Obrany.

Ozbrojené sily

Armáda SR bola zriadená 1. januára 1993 v súlade so zákonom č. 3/1993 Z. z. o zriadení Armády SR. Postupnou reorganizáciou dovtedajšieho obranného systému a jeho transformáciou boli 1. júna 2002 vytvorené Ozbrojené sily SR, ktoré sú zložené z pozemných síl, vzdušných síl a síl výcviku a podpory, ktoré boli 30. novembra 2014 zrušené.

Znak Ozbrojených síl SR má kruhový tvar, je tvorený tromi striebornými mečmi dookola ovenčenými dvomi zlatými lipovými ratolesťami vytvárajúcimi v hornej časti neuzatvorený veniec, ktorých konce horných listov sa jemne prekrývajú s čepeľami mečov. Lipové ratolesť vnášajú do znaku lipu ako národný strom. Tri meče symbolizujú a pripomínajú veľkomoravskú legendu o Svätoplukových prútoch, na ktorých je položený štátny znak SR vo farebnom vyobrazení. Kompozičné spojenie mečov a štátneho znaku charakterizuje predurčenie ozbrojených síl na zachovanie mieru a bezpečnosti SR, ako aj na plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je SR viazaná.

Generálny štáb

V roku 1994 bol vytvorený Generálny štáb Armády SR, ktorý vznikol na štruktúrach

Veliteľstva Armády SR. Postupnou transformáciou Armády SR, v súlade so zákonom č. 321/2002 Z. z. o Ozbrojených silách SR, boli vytvorené Ozbrojené sily SR, ktorých velenie odborne, organizačne a technicky zabezpečuje Generálny štáb Ozbrojených síl SR. Na čele generálneho štábu stojí náčelník, ktorý im velí.

Znak Generálneho štábu OS SR má kruhový tvar a zlatú bordúru, je tvorený tromi striebornými mečmi dookola ovenčenými dvomi zlatými lipovými ratolesťami vytvárajúcimi v hornej časti uzatvorený veniec. Konce horných listov sa na čepeľ mečov vzájomne dotýkajú. Kompozičné spojenie mečov a štátneho znaku charakterizuje generálny štáb, ktorý odborne, organizačne a technicky zabezpečuje velenie ozbrojeným silám. Od 1. júla 2002 sa zmenil názov v medzikruží v kruhopise zlatým majuskulným písmom v čiernom poli na text GENERÁLNY ŠTÁB OZBROJENÝCH SÍL SLOVENSKEJ REPUBLIKY s jednou zlatou hviezdikou v strede jeho dolnej časti.

Akadémia

Akadémia ozbrojených síl generála Milana Rastislava Štefánika bola zriadená zákonom č. 455/2004 ako štátna vysoká škola. Je pokračovateľkou Vysokej vojenskej technickej školy Československo-sovietskeho priateľstva (1973 – 1993) a Vojenskej akadémie (1993 – 2004). Sídlo akadémie je Liptovský Mikuláš.

Jej znak má tvar kruhu so zlatou bordúrou, s vonkajšou a vnútornou čiernou tenkou linkou. Na striebornom poli znaku ovenčenom zlatými lipovými ratolesťami je neskorogotický červený štít, v ktorom je položený strieborný meč so zlatou rúkoväťou. Po bokoch sú tri strieborné otvorené knihy so zlatou oriezkou. Na hornom okraji štítu je zlatá sova v striebornej zbroji na striebornej otvorenej knihe so zlatou oriezkou. V striebornom lemovanom medzikruží je čiernym majuskulným písmom v dolnej polovici text AKADÉMIA OZBROJENÝCH SÍL a v hornej polovici napravo a naľavo po jednej lipovej ratolesťi s tromi lístkami, ktoré oddeľujú text GENERÁLA MILANA RASTISLAVA ŠTEFÁNIKA.

Text: Dr. Imrich Purdek, PhD.

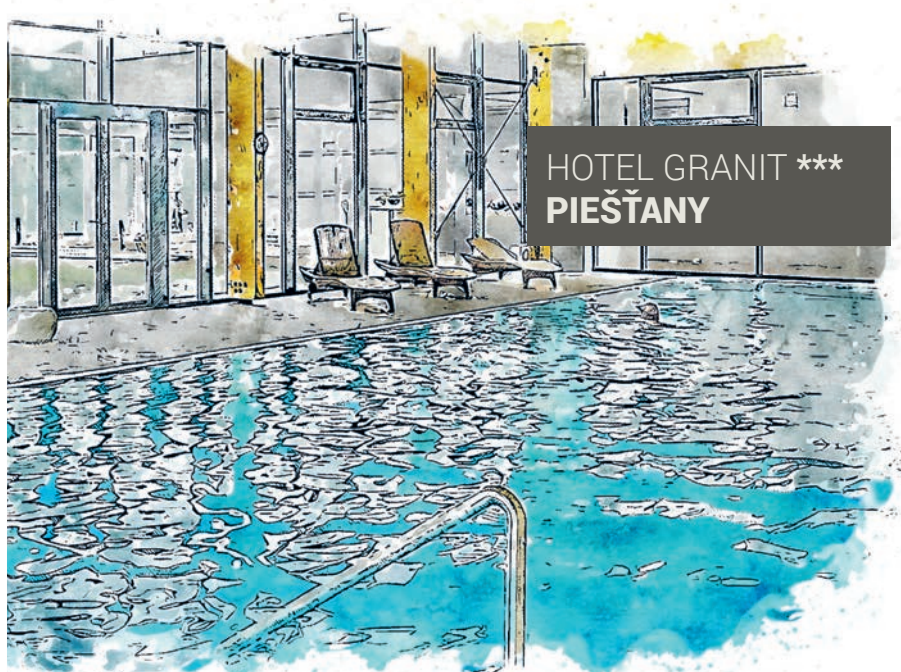
Vojenský historický ústav

HOTEL GRANIT ***
SMREKOVICA

HOTEL GRANIT ***
TATRAŇSKÉ ZRUBY

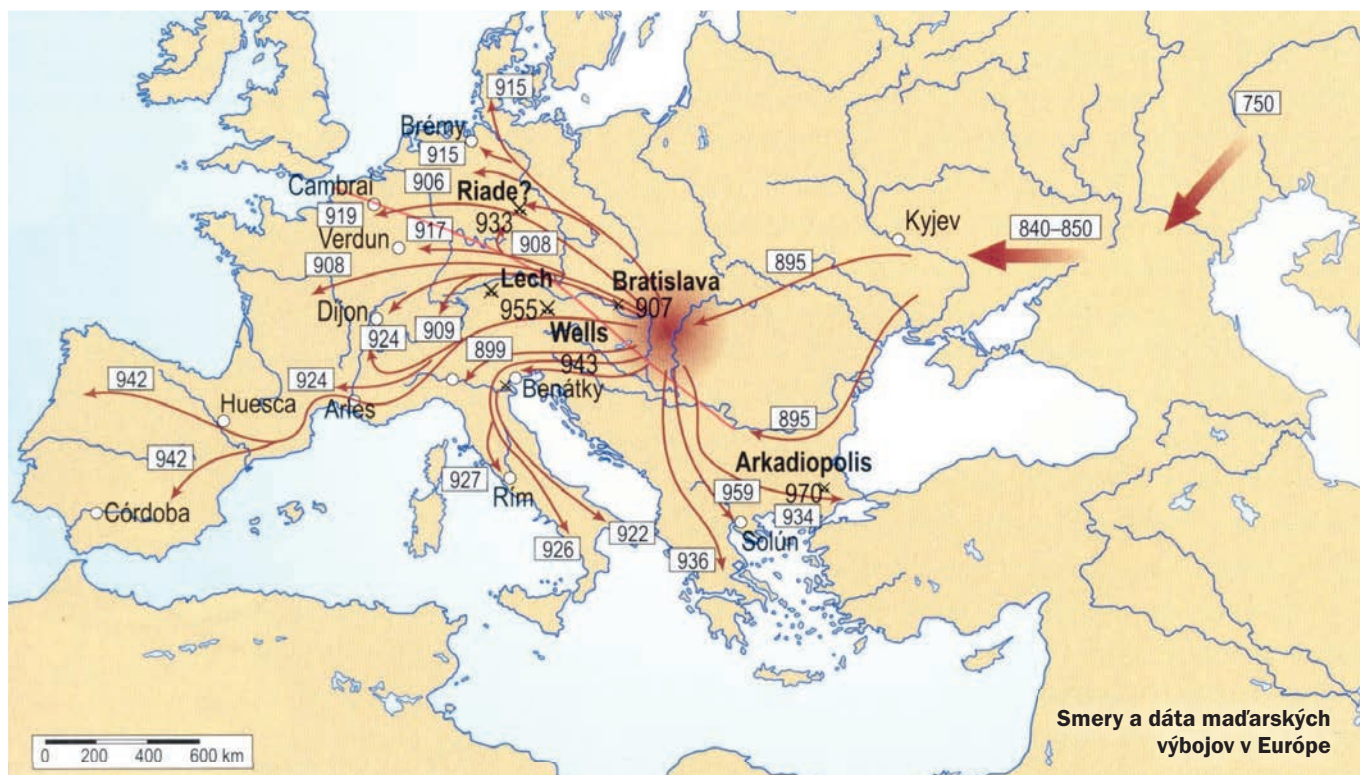
HOTEL GRANIT ***
PIEŠŤANY

PRAJEME VÁM
PRÍJEMNÝA
ÚSPEŠNÝ
ROK 2019
A HLAVNE VEĽA
RELAXU

VYCHUTNAJTE SI
ZIMNÚ SEZÓNU
V HOTELOCH GRANIT

VIAC NA
WWW.GRANITHOTELS.SK

Vojny a bitky na Slovensku

Výboje starých Maďarov a bitka pri Bratislave

V živote a hospodárstve staromaďarských kmeňov

zohrávali koristnícke výpravy dôležitú úlohu.

Roku 896 sa starí Maďari masovo presunuli do Karpatskej kotliny, ktorá pre nich ako nomádov mala veľkú príťažlivosť. Zmocnili sa najprv Sedmohradska i Zátisia, odkiaľ ohrozovali predovšetkým Panónske kniežatstvo v južnom Zadunajske, ktoré z poverenia cisára Arnulfa spravoval knieža Bratislav.

Koncom leta 899 Maďari vpadli do Talie, kde porazili kráľa Berengara. Roku 900 v súčinnosti s Moravanmi vyplienili a natrvalo obsadili Panónske kniežatstvo. Účasť Moravanov na pustošení tohto kniežatstva bola odpoveďou na predchádzajúce bavorsko-české drancovanie Moravy. Na jeseň roku 900 sa krátkodobé moravsko-maďarské spojenectvo skončilo a už koncom roka si Maďari podmanili severovýchodnú časť Zadunajska.

Táto okolnosť prinútila veľkomoravské knieža Mojmíra II. uzavrieť v januári 901 mier s Bavorami, takže odvtedy ako bavorský spojenec viackrát bojoval proti Maďarom. Dakedy na jar 906 Maďari dobyli a vypálili hlavné sídlo Mojmírovcov v Mikulčiciach a ďalšie moravské hrady. Mojmír II. pravdepodobne roku 906 zahynul pri obrane krajiny proti Maďarom a spolu

s ním aj väčšia časť jeho družiny. Tým zanikla aj veľkomoravská štátnosť.

Efektívna organizácia

Starí Maďari boli pri obsadzovaní Karpatskej kotliny a potom aj na koristníckych výpravách po celej Európe úspešní predovšetkým vďaka efektívnej vojenskej organizácii. Ich vojenstvo vychádzalo zo skúseností východných nomádskych národov. Podstatou úspechov maďarského vojska tkvela vo veľkej pohyblivosti a rýchlosti, čo dokázalo využiť strategicky aj takticky. Ďalším dôvodom úspešnosti Maďarov bola pomerne veľká početnosť ich jazdeckého vojska a hromadné používanie reflexných lukov.

Staromaďarský jazdec pri streľbe z reflexného luku. Bronzové kovanie sedla z 10. storočia.

Každý jazdec dokonale ovládol streľbu lukom aj v rýchлом pokluse, posediačky či vzpriamený na strmeňoch.

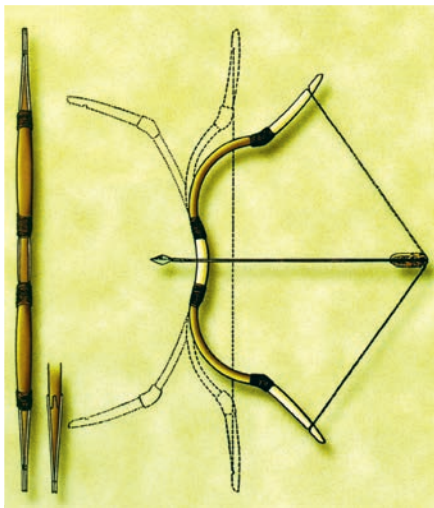
Odhady o počte príslušníkov starých Maďarov pri ich príchode do Dunajskej kotliny sa pohybujú medzi 100- až 500-tisíc; optimálny počet sa javí okolo 250-tisíc. Ich vojsko tvorila ľahká jazda a jej celkový počet sa odhaduje na 20-tisíc mužov. Vojenská organizácia sa opierala o kmeňové zriadenie. Ich kmeňový zväz sa podľa tradície skladal zo siedmich staromaďarských kmeňov. Spolu so starými Maďarmi prišla do novej vlasti však aj časť kmeňa Onogurov, podľa ktorých dostal celý maďarský kmeňový zväz svoj druhý názov v podobe Ongri, Vengri, Ugri či Uhri.

Vojenské zámery Bavorov

Bavori chceli zvrátiť situáciu na strednom Dunaji, ktorá nastala po zániku ich spojencov Mojmírovcov roku 906, a vydobyť pre Východofranskú ríšu späť územie v Panónii, získané Maďarmi roku 900. Roku 907 zomrel hlavný uhorský knieža Arpád. Jeho smrť využili Bavori a ešte v lete v tom istom roku zaútočili.

Bavorské vojsko na čele s kráľom Ľudvíkom, zvaným Dieťa (vládol 900 – 911), tvorilo prevažne ťažké jazdectvo, ktoré bolo rozdelené do troch zborov. Prvý zbor, v ktorom boli oddiely bavorských cirkevných hodnostárov, postupoval po pravom brehu Dunaja. Druhý vojenský zbor, ktorému velil markgróf Liutpold, napredoval po ľavom brehu. Tretia časť vojska pod vedením kráľovho príbuzného Sigharda sa nalodila na člny a plavila sa po prúde. O počte bavorského vojska sa v prameňoch nenachádza žiadna zmienka.

Maďarské vojsko, pozostávajúce z oddielov ľahkej jazdy, pravdepodobne viedli dve

Rekonstrukčná kresba reflexného luku

uhorské kniežatá, ktoré ovládali Maďarmi obsadenú časť Panónie a v prípade bavorského víťazstva mohli veľa stratiť. Prvým bol Arpádov najstarší syn a nástupca Tarhoš, známy aj pod svojím druhým menom Dursak (Dursac), ktorý bol vtedy hlavným uhorským kniežaťom (907 – po 922). Druhým bol Kál, známy aj ako Bogat (Bugat), ktorý vládol v južnom Zadunajsku, na území niekdajšieho slovansko-franského Panónskeho kniežatstva.

Bitka pri Bratislave

Bavorské vojská sa zhromaždili pri hornorakúskom meste Ennsburg. Odtiaľ postupovali v troch prúdoch do údolia Dunaja a po oboch brehoch i po rieke smerovali k Bratislave, nazývanej vtedy Brezalauspurc. Samotný panovník zostal so zálohami pri Ennsburgu. Menšie oddiely maďarských bojovníkov už za pochodu znepokojovali Bavorov rôznymi prepadmi. Salzburský arcibiskup Thietmar, ktorý velil hlavným silám, sa preto rozhodol v okolí dnešnej Bratislavy vybudovať obranný tábor. A tu sa – podľa záznamu v súvekých Salzburských análoch – odohral „najhorší boj pri hrade Preslava (ad Brezalauspurc) vo štvrtý deň júlových nón“, čiže 4. júla 907.

Maďarské jazdectvo prudko zaútočilo na Thietmarov tábor, ktorý sa nachádzal na pravom (dnes petržalskom) brehu Dunaja. Rozvetvené dunajské riečisko nebolo pre maďarských ľahkých jazdcov veľkou prekážkou, takže ho dokázali bez problémov prebrodiť. Útočníci sa prihnali na rýchlych ľahkých ko-

ňoch, vystrieľali šípov a ustúpili, aby ich vystriedali ďalší jazdci. Neustály nápor vyčerpával Bavorov a mal silný psychologický účinok. Potom, keď v boji padlo viacero biskupov, sa bavorské vojsko bez veliteľov dalo na útek, čo Maďari využívali na zabíjanie a zájmanie bavorských bojovníkov.

Po úplnom zničení bavorského prelátkeho zboru, potrebnom odpočinku a konsolidácii vojenských síl, prebrodili maďarskí jazdci o čosi neskôr Dunaj a napadli druhý, azda najsilnejší zbor pod velením markgrófa Liutpolda. Ani jeho zbor sa nezmožil na účinnejší odpor proti lavínovitým útokom a ešte toho istého dňa ho Maďari premohli. Údaje o tri dni neskôr

Rekonštrukcia maďarského tulca na šíp

maďarské oddiely zaútočili na tretí zbor, konvoj lodí pod velením Sigharda, a tak tiež ho porazili.

V boji pri Bratislave zahynuli markgróf Liutpold, traja biskupi (salzburský arcibiskup Thietmar, freisinský biskup Udo a sábenský biskup Zachariáš), traja opáti a 19 bavorských magnátov, celkový počet mŕtvych bol vraj nespočítateľný. O stratách Maďarov sa nezachovali žiadne správy.

Maďarov prenikavý úspech v bitke povzbudil a prenasledovali zvyšky Bavorov. Zviedli dokonca víťazný boj aj so samot-

ným bavorským kráľom Ľudovítom, ktorý im vyšiel v ústrety na čele záloh. Maďari opäť predstierali ústup, no potom nečakane udreli na vojsko kráľa Ľudovíta, ktorý sa stiahol až do Pasova (Passau).

Maďarská hegemonia

Vďaka prenikavému víťazstvu pri Bratislave sa Maďari stali hegemónmi v Karpatskej kotline, odkiaľ už od roku 899 podnikali časté vojensko-koristnícke nájazdy na Balkán a do západnej Európy. Prvé výpravy smerovali do Itálie, Saska, Durínska a Švábska, potom nasledovali Burgundsko, Lotrinsko a Byzancia. V 20. a 30. rokoch 10. storočia prenikli až na juh Apeninského polostrova, ku Konštantínopolu, ba dokonca k brehu Atlantiku v severozápadnom Francúzsku. Roku 942 pustošili v centrálnej časti Pyrenejského polostrova. Maďarské vojská sužovali západnú Európu až do roku 955, keď v bitke na Lešskom poli (Lechfeld) neďaleko Augsburgu utrpeli zdrvivú porážku.

Porazení a vojensky oslabení Maďari sa po porážke pri Lechu ocitli v existenčnej kríze. Prispela k tomu i skutočnosť, že aj maďarské výpravy proti Byzancii sa napokon skončili ich porážkou pri Arkadiopole roku 970. Možnosť pravidelného lúpežného koristenia sa pre nich skončila a expanzívne pastierstvo

Kovanie sedlovej tašky z 10. storočia, nález z Hlohovca

Postup bavorského a maďarského vojska k Bratislave

v Karpatskej kotline ich nedokázalo všetkých užiť. Museli sa v novej vlasti usadiť a osvojovať si poľnohospodársko-remeselný spôsob života. Za panovania Arpádovho pravnuka Gejzu, ktorý ovládol najväčšie spo-medzi uhorských kniežatstiev, rozprestierajúce sa v Zadunajsku, Nitriansku i medzirieči Dunaja a Tisy, maďarské koristnícke výpravy do cudziny úplne ustali.

Text: Doc. PhDr. Vladimír Segeš, PhD.
Vojenský historický ústav

NAJLEPŠÍ PODDÔSTOJNÍK OS SR

Martin z Martina

O najlepšom poddôstojníkovi výcvikového roka 2018 rozhodovala 13. decembra 2018 v priestoroch Múzea M. R. Štefánika v Košariskách komisia pod vedením hlavného poddôstojníka OS SR štábného nadrotmajstra Vladimíra Beluša. Vybrala rotmajstra Martina Chovanca z martinského Strediska CIMIC a PSYOPS.

„Ocenenie si veľmi vážim. Bude pre mňa motiváciou dosahovať v práci ešte lepšie výsledky,“ konštatoval víťaz. Rotmajster Martin Chovanec pôsobil dva razy v KFOR v Kosove, raz v ISAF v Afganistane. Okrem vojenských aktivít doma i v zahraničných misiách a operáciách ukončil odbornú prípravu PSYOPS v Centre a škole špeciálnych bojových činností pozemných síl USA na základni Fort Bragg. Svoj útvár a ozbrojené sily propaguje prostredníctvom mnohých podujatí najmä medzi školskou mládežou, ale napríklad aj na košíckom Medzinárodnom maratóne mieru. Starší špecialista psychologických operácií začínal vojenskú kariéru vo vtedajšom martinskom prápore okamžitej reakcie. V súčasnosti sa pripravuje na pôsobenie v operácii EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine.

Podľa hlavného poddôstojníka Vladimíra Beluša ocenenie nie je len zhodnotením základných a doplnkových kritérií, ale celého prístupu k profesionálnym ozbrojeným silám. „Som rád, že ocenenie si získava v poddôstojníckom zbore i medzi veliteľmi čoraz väčšiu prestíž. Z roka na rok stúpa úroveň vybraných kandidátov. Vysoká profesionalita, odborná pripravenosť, skúsenosti zo zahraničných misií a operácií sú už samozrejmosťou. Veľmi ma teší, že mnoho poddôstojníkov pristupuje zodpovedne nielen k plneniu pracovných úloh, ale aj dobrovoľne daruje krv či pomáha ľuďom v núdzi. Som presvedčený, že aj generál Štefánik ako náš prvý minister vojny by bol hrdý na takýchto vojenských profesionálov. V Košariskách sa skutočne zišli najlepší poddôstojníci z pozemných, vzdušných a špeciálnych síl, Čestnej stráže OS SR i Čestnej stráže prezidenta SR a Úradu hlavného lekára. V budúcnosti chceme pokračovať vo vyhlasovaní najlepšieho poddôstojníka na pamätných miestach našej národnej a vojenskej histórie, aj na Dukle či v bystrickom pamätníku SNP.“

NAJLEPŠÍ VOJAK POZEMNÝCH SÍL

Nehľadá výhovorky

Najlepším vojakom hodnotnej kategórie mužstvo vo výcvikovom roku 2018 v pozemných silách sa stal príslušník mechanizovaného práporu Nitra, špecialista strelec operátor desiatnik Lukáš Vnučko.

Rodák z Nitry je v ozbrojených silách od roku 2008. V druhej mechanizovanejrote práporu postupne zastával pozície strelca, ostreľovača, dnes špecialistu strelca operátora. Koncom roka 2018 v martinskej Základni výcviku a mobilizačného doplnovania úspešne dokončil kariérny poddôstojnícky kurz OR-5. Už predtým absolvoval viaceré odborné a špecializačné kurzy a školenia. Napríklad špeciálny strelecký kurz z krátkej a dlhej zbrane, letný kurz vojensko-praktického lezenia v horách, základný kurz boja zblízka či kurz strelcov operátorov BVP-2. Skúsenosti zo zahraničných operácií nadobudol počas dvojnásobného pôsobenia v ISAF v Afganistane. Ďalšie získal aj na cvičení Slovenský štít 2018, keď jeho rota plnila úlohy spoločne s americkou tankovou čatou.

Počas výcviku zo streleckej prípravy pravidelne plní úlohy streleckého inštruktora so zameraním na bezpečnosť manipulácie so zbraňami a muníciou, počas výcviku z taktickej prípravy zasa úlohy inštruktora CQB pre boj v zastavaných oblastiach a pri výcviku zo špeciálnej telesnej prípravy úlohy inštruktora boja zblízka. Útvár i celé ozbrojené sily reprezentoval, keď 29. augusta 2018 pripravil a riadil počas osláv SNP v Banskej Bystrici ukážky sebaobrany. Veliaci poddôstojník práporu nadrotmajster Tomáš Demeter si na ňom najviac váži snahu čo najlepšie zvládnuť všetky úlohy. „Nehľadá zbytočne výhovorky, prečo to nejde, ale snaží sa vždy nájsť spôsob, ako splniť úlohu. K tomu vedie aj mladších vojakov. Aj preto sme ho vyslali do poddôstojníckeho kurzu,“ hovorí nadrotmajster Demeter.

NAJLEPŠIA VOJAČKA VZDUŠNÝCH SÍL

Desiatnička Helena

V rámci útvarov vzdušných síl sa v roku 2018 stala najlepšou vojačkou príslušníčka zvolenského krídla velenia, riadenia a prieskumu vzdušných síl desiatnička Helena Kanalošová. Skladníčka špecialistka rotý podpory velenia považuje svoj vstup do ozbrojených síl v roku 2004 za dobré rozhodnutie.

„**L**utujem, že som to neurobila skôr. Vojakov som pozorovala, už keď sme bývali na Lešti na Vidovom vrchu,“ hovorí desiatnička Kanalošová. Ukončila Stredné odborné učilište strojárské v Banskej Bystrici, neskôr si diaľkovo urobila maturitu na Strednej škole podnikania v Trenčíne i na Strednej zdravotnej škole v Liptovskom Mikuláši. Absolvovala aj externú prípravu elektrotechnika na Strednom odbornom učilišti vo Filákovke.

Spomínané vzdelanie jej pomohlo lepšie zvládnuť všetky úlohy skladníka. Začínala ešte na Bakovej Jame. Veď v skladoch má množstvo rozličného materiálu a zásob. Veliaci poddůstojník zvolenského krídla nadrotmajster Rastislav Skubeň si cení jej zodpovednosť a vysokú odbornosť. Okrem iného aj preto uvažuje v budúcnosti o jej vyslaní do poddůstojníckeho kurzu v Martine. Desiatnička Kanalošová aktívne pôsobí aj vo Zväze vojakov SR. Patrí medzi zakladateľov Klubu Hron, ktorý sa usiluje pestovať národné vojenské tradície a propagovať historické osobnosti regiónu, vojenských veteránov. Naposledy sa im podarilo rekonštruovať pamätník pilotovi v Senohrade.

NAJLEPŠÍ VOJENSKÝ POLICAJT

Velil druhej Sophii

Výberová komisia pre výber najlepšieho poddůstojníka Vojenskej polície za rok 2018 jednohlasne dospela k záveru, že najlepším poddůstojníkom sa stal príslušník odboru krízového manažmentu, výcviku a kynológie Vikanová – Hronsek, skupiny podpory operácií, veliteľ tímu podpory nadrotmajster Marián Valach.

Rodák zo Žiliny začínal pred 22 rokmi ešte ako vojak základnej služby vo vtedajšej leteckej základni Sliač ako padákov špecialista. Po roku v civile sa vrátil do armády a absolvoval v Liptovskom Mikuláši ročnú práporčičku školu. Po krátkej zastávke na Sliači nastúpil k Vojenskej polícii. Postupne prešiel pracoviskami a expozitúrami v Brezne a v Banskej Bystrici, až zakončil v odbore krízového manažmentu, výcviku a kynológie vo Vikanovej – Hronseku.

Medzitým plnil úlohy v medzinárodných misiách a operáciách KFOR v Kosove, UNFICYP na Cypre a naposledy ako veliteľ druhej rotácie medzinárodnej operácie EUNAVFOR MED Sophia v Stredozemnom mori na lodi nemeckého vojenského námorníctva. Ale aj na Spojeneckom veliteľstve spoločných síl NATO v holandskom Brunssume či Spojeneckom veliteľstve pozemných síl v nemeckom Heidelbergu. V USA si zvýšil svoje vzdelanie na poddůstojníckej akadémii a kurze v Texase.

V súčasnosti sa nadrotmajster Valach pripravuje na svoje ďalšie zahraničné pôsobenie. Tentoraz mieri na Balkán, do operácie EUFOR ALTHEA v Bosne a Hercegovine.

Text a foto: Jozef Žiak

1. miesto – 25 rokov OS SR
des. Pavol Delej
„Modernizácia“

1. miesto –
– Maliarstvo, sochárstvo
plk. v. v.
Stanislav Neštický
„Polné kvety“

Víťazi rezortných súťažných prehliadok FotoAtak a Galéria MIL

Výtvarníci a fotografi

1. miesto – Detská tvorba
Valentína Stoilová
„Chameleóni“

1. miesto – Úžitkové umenie
npor. Branislav Bajús
„Nad Tatrou sa blýska“

V trenčianskom Posádkovom klube 8. novembra za účasti zástupcu náčelníka štábu pre podporu operácií GŠ OS SR plukovníka Ľubomíra Gorelčíka, riaditeľa Personálneho úradu OS SR plukovníka Ivana Sálašeho a ďalších hostí slávnostne vyhlásili výsledky celorezortných súťažných prehliadok FotoAtak a Galéria MIL 2018.

Plukovník Gorelčík konštatoval, že prehliadky, ktoré organizuje Personálny úrad OS SR, majú nielen tradíciu, ale aj kvalitu. Uskutočňujú sa už deväť rokov a v roku 2018 sa do nich zapojilo 96 autorov z útvarov a zariadení celých ozbrojených síl s 318 súťažnými prácami. „Som rád, že medzi autormi sú profesionálni vojaci, vojenský dôchodcovia, zamestnanci aj rodinní príslušníci. Reprezentujú celé spektrum ozbrojených síl. Prehliadky sa už stali neoddeliteľnou súčasťou ich života. Dokazujú, že kultúra a záujmová činnosť majú nezastupiteľné miesto v našich ozbrojených silách,“ zdôraznil plukovník Gorelčík a spolu s plukovníkom Sálašim ocenili autorov najlepších súťažných prác.

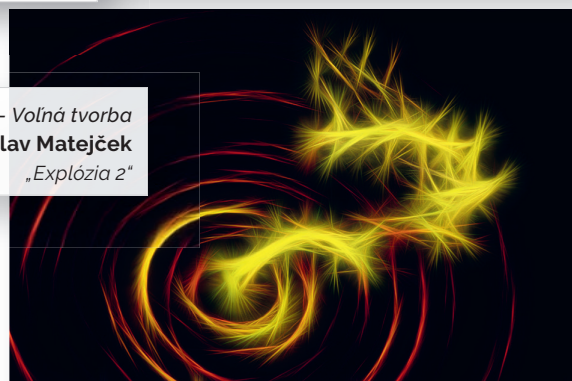
V súťaži FotoAtak v kategórii 25 rokov OS SR fotoobjektívom prvé miesto získal desiatnik Pavol Delej z mechanizovaného práporu Michalovce, v kategórii Výzbroj a výstroj podplukovník Peter Sobek z práporu Čestnej stráže OS SR Bratislava a v kategórii Voľná tvorba major Šimon Rosič z MO SR Bratislava. Cenu riaditeľa Personálneho úradu OS SR získal podplukovník Roman Grnáč z Posádkového klubu Bratislava a slobodník Jozef Belák z mechanizovaného práporu Levice. Cenu vedúceho oddelenia vý-

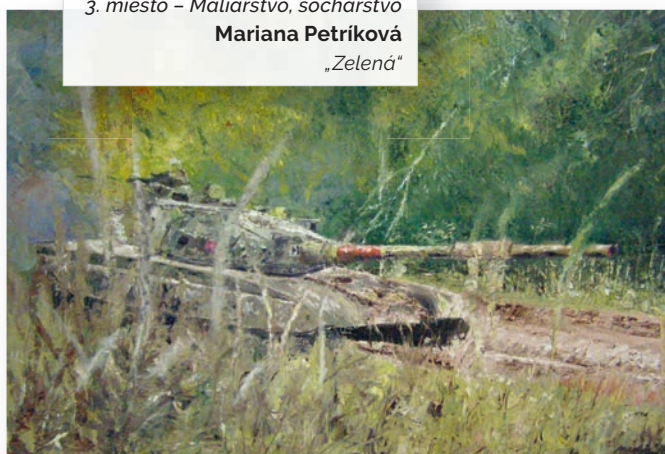
1. miesto – Voľná tvorba
mjr. Šimon Rosič
„Matka“

1. miesto – Výzbroj a výstroj
pplk. Peter Sobek
„Rozkaz“

2. miesto – Voľná tvorba
Jaroslav Matejček
„Explózia 2“

3. miesto – Maliarstvo, sochárstvo
Mariana Petriková
„Zelená“

Cena riaditeľa PÚ OS SR
slob. Jozef Belák
„BVPM“

chovných a kultúrnych činností Personálneho úradu OS SR získal desiatnik Peter Čech z prešovského práporu ISTAR. Čestné uznanie si z Trenčína odniesli: Vladimír Kročan z Personálneho úradu OS SR Liptovský Mikuláš, Slávka Kmečová a Terézia Ďurišová z Posádkového klubu Prešov, Alena Haragová z AOS Liptovský Mikuláš, podplukovník v. v. Jaroslav Novák z Melčíc, nadporučíčka

Petra Rosič z taktického krídla Sliač, Igor Gašparík a Eleonóra Žúrková z Posádkového klubu Trenčín a desiatnik Adrián Klema z vrtuľníkového krídla Prešov.

V súťaži Galéria MIL v kategórii Maliarstvo a sochárstvo zvíťazil plukovník v. v. Stanislav Neštický z Posádkového klubu Trenčín, v kategórii Úžitkové umenie nadporučík Branislav Bajús z vrtuľníkového krídla Prešov a v kategórii Detská tvorba Valentína Stoiľová z 5. pluku špeciálneho určenia Žilina. Čestné uznanie získali: Ivan Blahušiak z vojenského útvaru Sklené, Ondřej Slavík z Personálneho úradu OS SR Liptovský Mikuláš, Miroslava Mattoová z AOS Liptovský Mikuláš, Helena Palíková z taktického krídla Sliač, Lýdia Tertinská z Posádkového klubu Prešov, Ingrida Gažicová z Posádkového klubu Martin, Laura Findrich z Posádkového klubu SKOČ Zvolen, Michaela a Míriama Šimonové z motorizovaného práporu Trebišov a Peter Masár z Posádkového klubu Trenčín. Zástupcovia odborných porôt s uspokojením konštatovali, že tohtoročná úroveň prihlásených prác a príspevkov bola na vysokej úrovni.

V závere podujatia boli za svoju dlhoročnú prácu ocenení vedúci Posádkového klubu Bratislava Stanislav Čáp a Iveta Kročanová z Personálneho úradu OS SR Liptovský Mikuláš.

Text: Jozef Žiak

Foto: autor, archív súťaže

Športovci VŠC Dukla majú za sebou ďalší úspešný rok Cesta za veľkými cieľmi

Shrdosťou môžeme konštatovať, že sme naozaj dobrí, veď ak sme tento rok mali hlavný cieľ zisk 27 medailí z vrcholových medzinárodných športových podujatí, už teraz v novembri ich máme 29. Veľké poďakovanie za podporu patrí aj ministerstvu obrany a ja všetkým prajem, aby ich na budúci rok bolo aspoň 30,“ povedal v novembri na vyhlasovaní najúspešnejších športovcov Vojenského športového centra Dukla Banská Bystrica jeho riaditeľ podplukovník Roman Benčík. „Pravda, v niektorých odvetviach pomaly dochádza ku generačnej výmene, pretože ak sa na olympiádu v roku 2016 do Ria de Janeiro prebojovalo dvanaásť našich atlétov, o rok na to sme ich na majstrovstvách sveta v Londýne mali len piatich. Naše ciele musia byť vyššie, perspektívnych pretekárov máme,“ dodal pri ďalšej analýze riaditeľ.

Chuť víťazstva

„Som veľmi rád, že dnes večer môžeme oceniť tých, ktorí vďaka svojej snahe a vytrvalosti dosiahli úspechy na najvyššej úrovni,“ uviedol minister obrany Peter Gajdoš. Najväčšie gratulácie patrili najúspešnejšej športovkyni Dukly za rok 2018 biatlonistke Anastasii Kuzminovej, ktorá na ZOH v Pchjongčchangu získala jednu zlatú a dve strieborné medaily. Druhý skončil víťaz svetového pohára vo vodnom slalome v kategórii C1 Alexander Slafkovský, ktorý bol tiež piaty na majstrovstvách sveta (MS) a štvrtý na maj-

strovstvách Európy (ME). „Súčasťou športového života sú víťazstvá aj prehry a skutoční víťazi sa čiastkovej porážky neboja, lebo vidia, že je len súčasťou ich cesty za veľkým cieľom,“ povedal minister – a jeho slová nepochybne patrili aj nadporučíkovi Matejovi Tóthovi. Majster sveta a olympijský víťaz v chôdzi na 50 km sa v roku 2018 po vynútenej prestávke z neodôvodneného podozrenia z dopingového vrátil na medzinárodnú scénu v skvelom štýle. Na ME v Berlíne získal vo svojej ťažiskovej disciplíne druhé miesto.

„Želám každému športovcovi, aby dosiahol prvé miesto, lebo veľmi dobre viem, ako chutí...“ so širokým úsmevom zažela pri oceňovaní svojim kolegom Anastasia Kuzminová. „Bola to pre mňa najlepšia sezóna a som veľmi rada, že naše VŠC aj ministerstvo obrany takýmto tradičným spôsobom ocenili nielen mňa, ale aj všetkých ostatných, ktorým sa darilo. Ocenenie patrí našim tímom a verím, že špor-

Sieň slávy Dukly: mjr. v. v. Vendelín Kvetan a pplk. v. v. Peter Bendík s pplk. Romanom Benčíkom

Športovec rezortu obrany: riaditeľ VŠC pplk. Roman Benčík, npor. Matej Tóth, Anastasia Kuzminová, Alexander Slafkovský a minister Peter Gajdoš

tovci Dukly potešili aj všetkých občanov Slovenska,“ dodala po vyhlásení. Zároveň sa schuti zasmiala, keď sme jej povedali, čo jej manžel Daniel Kuzmin, za vlašajšok vyhodnotený ako najlepší tréner Dukly, jej osobný kouč a aktuálne už aj tréner štátnej mužskej reprezentácie, odpovedal na otázku, na čo sa najviac teší túto zimu. Odvetil totiž veľmi stručne a jasne: „Najviac sa teším na sneh.“ „Musím naozaj dodať, že to nie je sranda, nájsť v dnešných podmienkach na prípravu také snehové podmienky, ako by sme si pred novou sezónou želali. Už aj na severe Európy je to slabšie a bez umelého snehu sa nevie zabíjať azda žiadne veľké stredisko. No tak či tak, podmienky na pretekoch budú pre všetkých rovnaké, preto verím v úspech,“ usmiala sa šampiónka, ktorá bola zároveň spolu s Paulínou Fialkovou, Teréziou Poliakovou a Ivonou Fialkovou prvá v hodnotení Dukly v kategórii kolektív za 5. miesto v biatlonovej štafete na minuloročných ZOH. Na svetových vojenských šampionátoch CISM bol najúspešnejší desiat-

nik Tomáš Klobučník, ktorý v ruskej Samare vyplával striebro a bronz.

Nádeje a veteráni

V neolympijských športoch si vyslúžila prvé miesto Paulína Fialková za zlato a striebro na MS v letnom biatlone. Druhý Marián Jung je svetový šampión vo vodnom motorizme a strieborný z ME. Desiatnik Matej Kováč získal bronz na ME vo vzpieraní. A čo nádeje Dukly? Skvelá Lucia Valová je juniorská majsterka Európy a vicemajsterka sveta v rýchlostnej kanoistike. Druhá vychádzajúca hviezda Monika Škáchová má z vlaňajška európsky titul vo vodnom slalome. A o tretie miesto sa podelili vodný slalomár Jakub Grigar, strieborný z ME, a karatista Tomáš Kóňa, takisto juniorský vicemajster Európy. Tréner nádejných rýchlostných kanoistov čatár Marián Ostrčil sa stal aj mládežníckym trénerom roka. Ako „objav roka“ bol ocenený juniorský európsky aj svetový šampión v rýchlostnej kanoistike Milan Fraňa, ktorý dokonca medzi dospelými na ME získal striebornú medailu.

No nielen mládež alebo aktívni reprezentanti, ale aj veteráni športu sú v zornom poli úcty a uznania Dukly i rezortu obrany. Peter Bendik v roku 1973 nastúpil do Dukly Banská Bystrica ako futbalista a po zranení na

Anastasia Kuzminová, najúspešnejšia športovkyňa rezortu obrany za rok 2018

štadióne na Štiavničkách ako mládežnícky tréner viedol do roku 1998 desiatky budúcich futbalových hviezd. Bol tiež reprezentácnym trénerom juniorských tímov Česko-slovenska aj Slovenska. Druhým z borcov, ktorých uviedli do Siene slávy Dukly, bol skvelý cyklista, tréner a organizátor cyklistiky Vendelín Kvetan, ktorý ako reprezentant narukoval v roku 1974 do Dukly Trenčín, v ktorej pôsobil ako dôstojník aj ako občiansky zamestnanec i po skončení aktívnej činnosti vyše tri desaťročia. Pamätnou medailou ministra obrany SR k 25. výročiu vzniku Ozbrojených síl SR ocenil Peter Gajdoš sedem ďalších príslušníkov VŠC.

Celkove štvrtá voj. 2. st. Dorota Balciarová, bronzová z ME s cvičením kata

Kráľovná a kráľ

Z koncoročných vyhlasovaní najlepších športovcov jednotlivými športovými zväzmi bol pred našou uzávierkou aj Atlét roka. Suverénnym ziskom 631 zo 650 možných bodov ho už šiesty raz vyhral Matej Tóth. Atletickým trénerom roka bol vyhlásený jeho kouč Matej Spišiak. V rámci kráľovnej športu bola celkove tretia chodkyňa Mária Katerinka Czaková z Dukly, šiesta na 50 km na berlínskych ME. Prekvapením roka sa stala reprezentačná štafeta žien na 4 × 400 m, ktorá postúpila na ME v Berlíne, čo sa stalo vôbec po prvý raz v našej histórii. Z Dukly v nej štartovali Iveta Putalová a Alexandra Bezeková.

„Aktuálny atletický triumf má pre mňa po vynútenej prestávke azda o to sladšiu príchuť, ale pozerám sa predovšetkým dopredu. V Dukle mám vynikajúce podmienky, pripravovať sa budem najmä doma, aj keď zo dva razy odletíme za teplom na Kanárske ostrovy. Chýba mi trochu z dvadsiatkárskej rýchlosti, chcem teda o niečo pridať, aby som na vyvrcholení sezóny 2019 na majstrovstvách sveta v Katere odšliapal svoju päťdesiatku tak, ako si predstavujem,“ avizoval šampión Tóth. „Tento rok som do konca sezóny odšliapala 5 338 kilometrov, približne o 1 500 kilometrov viac ako vlni,“ porovnala Mária Katerinka Czaková svoju najúspešnejšiu sezónu s tou predchádzajúcou, keď ešte nesúťažila na 50-kilometrovej trati, ale ťažisko kládla na dvadsiatku. „S trénermi sme išli do neznáma, nevedeli sme, ako bude moje telo znášať takú záťaž, ale ako vidíte, je to super a na majstrovstvách sveta chcem byť aspoň medzi prvou dvanástkou,“ plánuje chodecká supervytrvalkyňa.

A ešte niečo. Rada európskych atletických trénerov a funkcionárov udeľuje v rámci starého kontinentu každoročne približne tri desiatky cien európskej atletiky. Za rok 2018 ju získal za Slovensko nadporučík Radoslav Dubovský z Dukly. „Dvojčatá Janka a Danka Veldákové sú na špici slovenského skoku do diaľky a trojskoku už dve desaťročia, dl-

hodobu výborne reprezentovali Slovensko – a on ich vytrvalo a zanietene vedie prakticky od ich detstva – a aj preto si túto cenu zaslúži,“ povedal o trénerovi, ktorý pred 30 rokmi začínal ako telovýchovný náčelník v Klatovoch, predseda Slovenského atletického zväzu Peter Korčok. Dodajme, že npor. Dubovský trénuje aj trojskokana Tomáša Veszelku, ktorý na svojich prvých seniorských ME skončil na skvelom ôsmom mieste.

Radosť pre Slovensko

„Na jeseň sa podaril husársky kúsok našim dvom mladým chodcom Dominikovi Černému a Michalovi Morvayovi, keď sa dokázali prvý raz vo svojej premiére v chôdzi na 50 km prebojovať vo svetových tabuľkách v kategórii do 23 rokov do prvej desiatky. Dokonca Černý je spomedzi rovesníkov narodených v roku 1997 prvý. Na vzostupe sú vzpierači, karatisti, darí sa džudu aj cyklistike,“ nadšene konštatoval riaditeľ VŠC pplk. Roman Benčík. Dodal: „Momentálne sa síce pasujeme s autoparkom a so strechami niektorých našich budov, viediac však o tom, akú máme podporu z ministerstva obrany, som pokojný. Napokon, len nedávno nám prideliť financie na nové prístrojové zariadenia, ktoré nám veľmi pomôžu v diagnostike a v regenerácii športovcov.“

„Dukla Banská Bystrica – to je bohatá tradícia úspechov a verím, že aj v budúcnosti bude tým, čím je doteraz: zásobárňou najlepších reprezentantov, ktorí majú excelentnú starostlivosť a odplácajú ju radosťou pre celé Slovensko,“ povedal pri vyhlasovaní Športovca Dukly predseda Slovenského olympijského výboru Anton Siekel. „Je našou povinnosťou vytvoriť športovcom Dukly také podmienky, aby sa mohli venovať iba samotnej príprave a súťažiam,“ zdôraznil minister obrany Peter Gajdoš a optimisticky avizoval: „Už onedlho budem mať pre vás dobrú správu o pripravovanej rekonštrukcii štadiónu na Štiavničkách.“

Text: Pavol Vitko

Foto: Ivan Kelement

Atléti roka kpt. Matej Spišiak, Mária Katerinka Czaková, Iveta Putalová a npor. Matej Tóth

Víťazi

*literárnej súťaže
ministra obrany
Slovenskej republiky*

V oboch kategóriách 14. ročníka literárnej

súťaže ministra obrany SR zvíťazili dievčatá.

Prinášame vám ich víťazné práce.

Literárna súťaž ministra obrany SR začala písať svoju históriu v roku 2005 a rýchlo sa stala jednou z foriem, ako upriamiť pozornosť špecifickej cieľovej skupiny – študentov stredných a vysokých škôl – na témy spojené s rezortom obrany. Doterajšie ročníky sa tematicky zameriavali na názory mladých ľudí na prácu profesionálnych vojakov doma i v zahraničných misiách, významné vojensko-historické výročia, na vnímanie hodnoty mieru.

Do prvého kola 14. ročníka literárnej súťaže ministra obrany SR na tému „Vplyv „osmičiek“ vojenských dejín na našu súčasnosť (1848 Povstanie slovenských dobrovoľníkov, 1918 Vznik ČSR a jej armády, 1968 Obsadenie Československa vojskami Varšavskej zmluvy...)“ prišlo od 19. októbra do 11. novembra 130 prác. Rezortná komisia vybrala do druhého, facebookového kola osem príspevkov, po štyri v oboch kategóriách.

O víťazoch rozhodla verejnosť na základe hlasovania za jednotlivé príspevky, ktoré boli na sociálnej sieti zverejnené bez uvedenia osobných údajov o autoroch. Od 24. novembra do polnoci 29. novembra prácam na facebookovom profile Ministerstva obrany SR prideliť čitatelia celkovo 3 103 lajkov.

Víťazi

stredné školy:

1. miesto — **Christína Zelísková**, *Plamienok slobody*,
Gymnázium Ivana Kupca v Hlohovci
2. miesto — **Mária Čápayová**,
Vplyv „OSMIČIEK“ vojenských dejín na našu súčasnosť,
Škola pre mimoriadne nadané deti
a gymnázium v Bratislave
3. miesto — **Denisa Fujašová**, *Fotografia*,
Základná umelecká škola na Štúrovej ulici v Kysuckom
Novom Meste, študentkou Gymnázia
sv. Františka z Assisi v Žiline

vysoké školy:

1. miesto — **Laura Belicaiová**, *Naše osmičky*,
Univerzita Komenského v Bratislave
2. miesto — **Peter Kromka**, *Kaviareň Štefánka*,
Univerzita Komenského v Bratislave
3. miesto — **Martina Pomikalová**, *Zmýlil sa?*,
Katolícka univerzita v Ružomberku

Ilustrácia: František Guldán

Christína Zelísková

Plamienok slobody

Jedným z významných dátumov minulého storočia bol aj 25. marec 1988 a s ním spojená sviečková manifestácia. Už deň vopred nás, študentov, posielali zo škôl a internátnych ubytovní späť domov. Tieto budovy mali byť vyprázdnené už vo štvrtok, aby sa predišlo novej účasti študentov na demonštrácii. V piatok bolo dôležitou úlohou posilniť všetky zdravotné zariadenia z dôvodu obavy z krvavého konca tejto udalosti. Nikto nevedel, čo sa bude v nasledujúcich hodinách odohrávať, a tak zdravotné zariadenia museli byť pripravené na najhoršie.

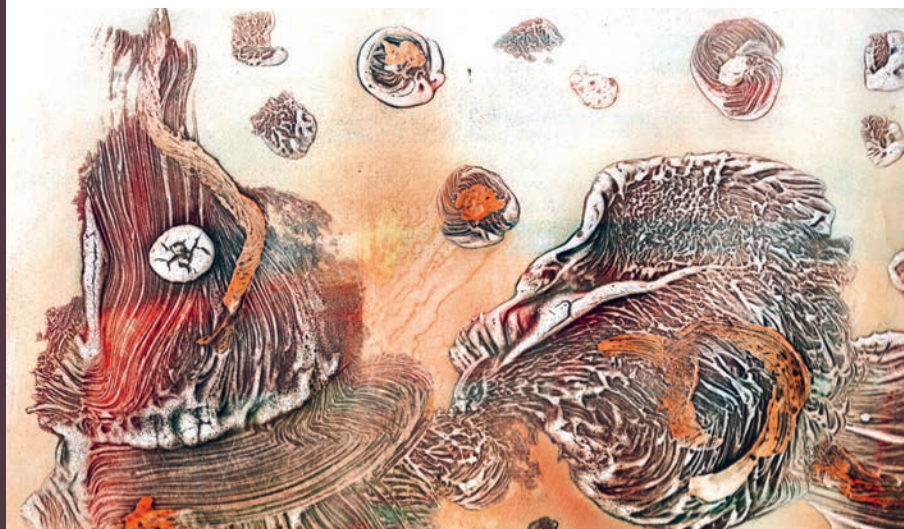
Moja mama, zdravotná sestra, celú noc trépla v obavách v ambulancii, či náhodou jedným z jej pacientov nebudem aj ja. Našťastie som syn vojenského príslušníka, a tak som len dúfal, že jeho tvrdá výchova a nejaké tie gény vo mne niečo zanechali. Celá Bratislava pomaly, ale isto kolabovala. Keď som prišiel domov, stihol som sa iba prezliecť, rozlúčiť s otcom a moje kroky viedli na Hviezdoslavovo námestie. Ako som prechádzal ulicami preplnenej Bratislavy, uvedomil som si, že už okolo 17.15 bolo uzatvorené námestie a následne presmerovaná doprava. Nedalo mi to a cestou som sa ešte pristavil pri dverách hotela Carlton, v snahe dozvedieť sa niečo viac, kde v tom čase zasadali vládni predstavitelia. No nepodarilo sa mi dostať ani pomedzi ľudí, nieto ešte k hlavnej bráne hotela. Svoje kroky som teda opäť namieril na námestie. Zúčastnení začali demonštráciu spevom hymien – štátnej a pápežskej a následným modlením. O niečo neskôr vytiahli ľudia z vreciek kabátov sviečky a začali tichý protest. Bez slov, bez skandovania, len s plamienkom v ruke. Z každého človeka, ktorý tam stál, som cítil neskutočné emócie, príbehy, pre ktoré sa tam prišiel postaviť a zabojskovať. Nebolo im ukradnuté následné dianie v Československu. Verili, že sila a hlas ľudu dokáže zmeniť aj na prvý pohľad už nenapraviteľné a aj napriek nepriaznivému počasiu sa nikto nevzdával a každý tam zotrúval s myšlienkou, za ktorú prišiel bojovať. Za ľudské, občianske práva a náboženskú slobodu. Aj keď som si ani zďaleka nevedel predstaviť, nad čím väčšina tých ľudí v tom momente premýšľala, v čo dúfala a verila, mojím cieľom bolo podporiť ich a zotrvať s nimi. V pamäti mi ostali „esenbáci“, ako rázne krotili protestujúcich. Stále mám v hlave obraz muža, ktorého obuškom bili po chrbte, až kým ho nedostali do auta, ktorým ho pravdepodobne odviezli na výsluch. Ďalším krokom bolo kropenie ľudí vodnými delami. Tieto delá som spozoroval už doobeda, keď sa ešte zdanlivo nevinne premiestňovali po dovtedy pokojnej Bratislave. To bol znak pripravenosti na ohlásený večerný protest.

Až po príchode domov som sa dozvedel, že bolo zadržaných a vypočutých 141 ľudí, bez ohľadu na to, či boli zapojení do protestu, alebo išlo len o obyčajných občanov prechádzajúcich mestom. Udalosti sviečkovej manifestácie na druhý deň podrobne mapovali spravodajské stanice po celom svete. Nikto vtedy ešte netušil, že o rok príde Nežná revolúcia a s ňou odstránenie komunistického režimu v Československu. Na prvý pohľad malý plamienok sa o rok rozhorel a ukázal svoju silu.

Problémy súčasnosti hltá gauč
priamo z vízií média.
Každodenná rutina.

Pretrhnutá...
odrazmi príbehov
prababiek a pradedov,
výskokmi obrázkov dejepisu.
Spomienok.

Niektorým
nič nehovoria.
Mali by kričať.
Nielen hovoriť.
Supermanov
v kine
netreba.
Stačí skutočný
človek, čin, odvaha.
Na našej hrude
príklad sa nájde.
Namiesto pláňa
majú orlie krídla.
Dobrovoľnícke jednotky

štvorlístok s osmičkou
zvolávali do bitky.
Nosí šťastie?
Prezradí.
Po boji
sľuby ako obsah vyliali
prázdne nádoby.
V nás
neostala ničota.
Ostal odkaz hrdinov
naproti neúspechu
slúžiaci večnosti.
Biť!
Hoc vidlami, kosami, cepom.
Len nebyť otrokom.
Cez brány večnosti
dívajú sa na nás
kamennými očami
z námestí.
Volajú na nás
pamätne náhrobky.
Veľká hrdosť,
ak je niekto z nich tvoj.
Ty jeho.
Ty po ňom.
Bezdejinný národ
píšuci dejiny,

dnes sa ľahko mení
za príchut' cudziny.

Ty nezabudni.
Ty ostať.
Počúvaj...
Niektorým
sa ráta deň voľna.
Dôvod - neznámy.
Ja ti ho objasním.
Osmička.
Plnoletá
podáva ruku
bratom inej matky.
Budúcnosť je neistá.
Dvíha kosu z každej strany.
Súčasne tiahnu na bojiská,
spoločne bijú, mrú i...

Žijú
v identickom štáte.
Odsúhlasil sa stav
požehnaného manželstva.
Svedkom stal sa
svätý Václav.

Čoskoro do daru
dostali aj vládu.
Dostali hranice.
Co více?
Nikdy
dva národy
dva jazyky
neboli tak jeden.
A nebudú.
Stretla sa šestka s osmičkou.
Národ zase hladá,
čo zvú holubicou.
Volá na ňu znova.
Nevzdáva sa.
Volá...
Ozvena odpovedá...

Umlčať!
Zaznel rozkaz.
Umlčať.
Odpovedalo päť hlasov.
Na znak súhlasu
valia sa do štátu
ako vlny cez Dunaj.
Neprejdú?
Naši odpovedajú.
Holé telá nastavujú

Laura Belicajová

Naše osmičky

krvavej hviezde.
Tanky postupujú.
Vojak ďalej drží muníciu
Naši vysvetľujú nechápavým.
Tanky mlčia.
Odhalená hrud' kričí.
Vlajky, obrazy, nápisy.
Nič nepomáha.
A tanky strácajú trpezlivosť...

Streľba.
Život vyteká.
Starší, primladá...je jedno.
Vytekajú rovnako.
Univerzita svedčí.
So životmi odtieká
prúd rozhlasovej stanice.
Pomoc a normalizácia?
Útlak a okupácia.
Domov.
Domov!
Ostali.
Hviezdy z východu ostali.

Telá sa menia na fakle.
Odpovedá zahraničie.
Osem statočných
(bez štyroch nôh vo filme).
Meniť osudy dopomohli
naši študenti.
Po kúskoch zlomených...
napokon odišli
červení.
Brali, čo sa dalo.
Nechali, čo sa dalo.
Škody ostali
vonku i na duši.
Zranené sa dá napraviť.
Raz.
Jazva ostane.

TeRaz.
Lud' chodí
do práce
do školy
do kostola
Všade tam,
kade chodili tanky.
Niečo a niekto spomína.
Niekto netuší a mal by.
Prečo?

Príde potreba prichystaných.
Možno to bude ďalšia osmička.
Alebo pre nás pripraví iné číslo.
Záleží na tom,
čo ty?
Necháš sa oklamať?
Strčíš hlavu do piesku?
Budeš mlčať?
Kto z nás bude hrdó kričať?

Vaše starosti... ...na našu hlavu

! Čo hrozí za alkohol za volantom nad jedno promile?

V prípade, že osoba pred jazdou na motorovom vozidle požíla alkohol alebo inú návykovú látku a kontrolou príslušníkov či už Policajného zboru SR, alebo Vojenskej polície MO SR bola zistená pozitívna dychová skúška s výsledkom nad jedno promile (0,476 mg/l), ide podľa ustálenej praxe o trestný čin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky (ustanovenie § 289 Trestného zákona). Návykovou látkou sa rozumie alkohol, omamné látky, psychotropné látky a iné podobne pôsobiace látky (riedidlá, čistidlá a pod.) Uvedené látky ovplyvňujú koordináciu vodiča, periférne videnie a ovplyvňujú celkové vnímanie reálnej situácie počas vedenia vozidla. Podľa základnej skutkovej podstaty trestného činu ohrozenia pod vplyvom návykovej látky hrozí páchatelovi tohto úmyselného trestného činu trest odňatia slobody až na jeden rok. O treste rozhoduje príslušný súd, ktorý najčastejšie ukladá za tento trestný čin trest zákazu činnosti v kombinácii s podmienene odloženým trestom odňatia slobody alebo peňažným trestom.

Príslušník OS SR, ktorý vykonáva činnosť, ako je napríklad vedenie nákladného vozidla, práca s výbušninami, obsluha žeriavu alebo činnosť strojníka, v stave vylučujúcom spôsobilosť (ovplyvnenie fyzických a psychických schopností páchatela), ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, bude za svoje konanie vzhľadom na väčšiu mieru závažnosti prísnejšie posudzovaný, pretože je vplyv návykových látok na uvedené činnosti obzvlášť nebezpečný.

V praxi sa pri uvedenom trestnom čine aplikuje tzv. super-rychle konanie upravené v § 204 Trestného poriadku, a teda v prípade zadržania bude páchatel postavený pred súd v priebehu 48 hodín. V rámci vykonávania preventívnej činnosti Vojenská polícia MO SR informuje príslušníkov OS SR o následkoch takéhoto konania a taktiež o potrebe uvedomiť si závažnosť tohto skutku od možného umiestnenia v cele predbežného zadržania až po prepustenie zo služobného pomeru, pričom porušením § 134 ods. 2 písm. a), b) a d) zákona č. 281/2015 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je naplnený obligatórny dôvod v zmysle § 83 ods. 1 písm. c) a ods. 4 písm. c) uvedeného zákona na ukončenie služobného pomeru.

por. Mgr. Petra Michalovičová
vedúci starší dôstojník oddelenia odhalovania
a dokumentovania trestnej činnosti, Vojenská polícia MO SR

**VOJENSKÁ FARNOSŤ SV. MARTINA
V MARTINE**

CENA: 35,-€/OSOBA + TOMBOLA

**KONTAKT: MGR. JÁN OSTAPČUK
0903824435**

Bolesť v kameni

Juraj Babják prezentuje v publikácii *Bolesť v kameni* ukrytá približne 450 pomníkov, ktoré sú na Slovensku venované obetiam prvej svetovej vojny. Tento bratislavský stredoškolský učiteľ, ktorý pôsobí aj na Katedre slovenských dejín Filozofickej fakulty UK, ich v takom rozsahu sumarizuje ako prvý na Slovensku. Neprináša však len suchý výpočet, ale aj spôsob výstavby, charakteristické znaky, financovanie či okolnosti, ktoré výstavbu pomníkov sprevádzali. V knihe, ktorú vydalo vydavateľstvo Pozsony/Pressburg/Bratislava, uvádza, že určite nejde o úplný súhrn. Tým skôr, že v priebehu vlaňajšieho 100. výročia skončenia Veľkej vojny pribudli k starším pomníkom nové.

(pv)

Vážená redakcia časopisu Obrana,

amatérsky sa zaoberám históriou, a keďže som veľa počul z rozprávania svojho otca o roku 1968, ktorý zasiahol do jeho života, zaujímam sa o uvedené obdobie. Potešilo ma, že ste o ňom vo svojom augustovom čísle písali obštrne a najmä objektívne. Tiež oceňujem aj novembrové vydanie, lebo sa venovalo 100. výročiu ukončenia Veľkej vojny, ktorá sa dotýkala aj našej krajiny. Prajem redakcii ešte veľa takých hodnotných článkov.

S vďakou

Jozef Matis, Ružomberok

Nedostali ste Obranu?

Ozvite sa nám na telefón **0960 31 29 84**
alebo na mail obrana@mod.gov.sk

MILITARY ENGLISH

AIRLIFTING

Pripravila: Nadežda Kochmanová • Foto: U.S. DoD

If mobility is the decisive factor in modern warfare tactics, then **airlifting** personnel, equipment, ammunition and supplies to and from the battlefield is the **decisive** tool to secure success in most military engagements.

Depending on the situation, airlifted men, equipment and supplies can be delivered by a variety of means. If the destination and surrounding airspace is considered secure, the aircraft will land at an appropriate airport or airbase to have its cargo unloaded on the ground. Where landing the aircraft is not an option, the cargo aircraft has to drop them in **mid-flight** using parachutes attached to the supply containers in question.

Airlifting can be either strategic or tactical: strategic airlifting typically involves moving material long distances, whereas tactical airlift focuses on deploying resources and material into a specific location with high precision. With present technology, it is difficult and time consuming to transport large numbers of tanks or armored fighting vehicles by air. For example, the largest U.S. aircraft C-5M Super Galaxy with its **cavernous** interior has a maximum **payload capacity** of 130 tons; it can carry two M1A2 Abrams main battle tanks, or 7-10 8x8 armored vehicles. The Boeing C-17 Globemaster III, which flies regular strategic supply missions around the world, can carry a single M1A2 Abrams tank, or three Stryker 8x8 armored vehicles, or three AH-64 Apache helicopters. However, in some theaters of operation the strategic airlift might be the only available choice. However, aircraft, which perform the task, usually require paved runways with pre-built infrastructure on the ground.

Tactical airlift, on the other hand, denotes airborne transportation of supplies and equipment within a set theatre of operations. Aircraft, which perform this role, have typically **turboprop** engines and low-pressure tires allowing operations from small or poorly prepared **airstrips**. While they lack the speed and range of strategic airlifters these capabilities are **invaluable** within war zones. They are designed to be maneuverable, allowing low-altitude flight to avoid detection by radar and the airdropping of supplies.

Some military transport aircraft are tasked to perform multi-role duties such as **aerial refueling** in support of other aircraft with limited flight **endurance** such as fighters or helicopters. Smaller cargo aircraft, known as „utility“, are often used to transport military communications equipment as temporary or permanent platforms and in the command role by providing airborne command post. Others perform rescue missions, tactical, operational and strategic airlifts onto unprepared runways, or those constructed by engineers.

In certain situations, larger helicopters such as the CH-47 Chinook or Mi-26 can also be used to airlift men and equipment, since they do not require a landing strip and equipment can often be transported not only internally but also suspended below the aircraft allowing it to be delivered without landing.

QUESTIONS:

1. Aký je rozdiel medzi strategickou a taktickou leteckou prepravou?
2. Na čo sa používajú taktické vojenské dopravné lietadlá?
3. Aké sú dva druhy prepravy vojenského nákladu vrtuľníkmi?

GLOSSARY

• **airlifting** /erˈlɪftɪŋ/ – letecká preprava; • **decisive** /dɪˈsɪsɪv/ – rozhodujúci; • **mid-flight** /mɪdˈflaɪt/ – za letu; • **cavernous** /ˈkævərnəs/ – obrovský, priestraný (ako jaskyňa); • **payload capacity** /peɪˈlɒd kəˈpæsɪti/ – nosnosť; • **turboprop** /tɜːrˈbɒɪˌprɒːp/ – vrtuľový; • **airstrips** /erˈstrips/ – štartovacie dráhy; • **invaluable** /ɪnˈvæljuəbəl/ – neoceniteľný; • **aerial refueling** /ˈeriːəl riːˈfjuːəlɪŋ/ – tankovanie za letu; • **endurance** /enˈdʊərəns/ – výdrž.

pplk. PaedDr. ThLic.
Stanislav Lipka
zástupca biskupského vikára

Duchovné slovo

Na úvod roka

A máme za sebou privítanie nového roka. Niektorí v tresku explózií ohňostrojov, iní v kruhu svojich blízkych či priateľov. Mnohí veriaci prechod zo starého do nového roka prežili pri adorácii v kostoloch.

Sv. Ján píše: Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh.

On prichádza na svet, aby nám dal život. Prichádza skromne, v chudobe. Berie na seba našu ľudskú prirodzenosť vo všetkom okrem hriechu. Stal sa človekom, aby nám ukázal veľkosť nášho povolania, aby sme jedného dňa mohli byť u nebeského Otca ako on. Ježiš je naším svetlom v tomto svete. Ježiš, ktorého príchod na tento svet sme prednedávnom oslavovali, sa nám na začiatku roka predstavuje ako Slovo, Život a Svetlo.

Na začiatku kalendárneho roka počujeme mnoho slov, dávame si rozličné predsavzatia. No slovo, na ktoré by sme nemali zabudnúť, je „radosť“. Nebuďme smutnými ľuďmi, smutnými kresťanmi.

V priebehu roka budeme postavení pred množstvo práce, problémov. Čaká nás veľa pracovných stretnutí s viac alebo aj menej sympatickými ľuďmi. Nenechajme sa znechutiť. Buďme empaticí. Nech naša radosť nepramení z toho, že máme veľa, ale že sme stretli osobu – Ježiša. V Božom slove, eucharistii alebo v blíznom. On je uprostred nás a s ním nikdy nie sme sami.

Možno sa zamýšľame nad minulým rokom, životom, udalosťami, nad cestou, po ktorej kráčame. Máme svoje talenty, chyby, svetlé i temné stránky. Skúsme sa na seba pozrieť cez Ježišovú osobu. Hľadáme ho, chceme sa s ním stretnúť. Aj to je realita, že niektorí o také stretnutie nestoja. No s kým chceme kráčať životom? Človeka môže opustiť partner, priateľ, zdravie, úspech a čo mu ostane? Zatrpkutosť, samota, smútok, beznádej? Ježiš je však našou životnou istotou.

Sme radi v prítomnosti dobrých, sympatických ľudí, z ktorých vyžaruje ich vnútorné dobro, krása ako istý druh svetla – aury. Nemáme problém k nim prísť, dať si kávu, zdôveriť sa, snažiť sa o priateľstvo, byť si blízki. Človek, ktorý žije v priateľstve s Ježišom, odráža jeho osobnosť ako zrkadlo jas slnka, bez ohľadu na stav, pozíciu, povolanie.

Máme určite veľa plánov a predsavzatí. Čo tak ešte si pridať jedno navyše – zlepšenie môjho osobného vzťahu s nebeským Otcom? To by mohlo byť aj naším predsavzatím do nového roka, aby sme svedčili, žili a svietili svojím spôsobom života.

Bezpečné vypnutie lyží

V súčasnosti sa väčšina lyží predáva ako

kompletná súprava s namontovaným viazaním.

Nie je potrebný výber vhodného bezpečnostného viazania a vyhneme sa aj chybám pri jeho montáži. Aby však viazanie splnilo svoj hlavný účel a fungovalo bezpečne, musí byť aj správne nastavené pre konkrétneho lyžiara.

Tretina úrazov

V úsilí ušetriť čas a najmä peniaze býva návšteva odborného servisu spravidla poslednou voľbou. Neodborné nastavenie nás potom môže stať nepríjemný úraz, dokonca poškodenie zdravia s trvalými následkami. Výskumy a štatistiky úrazovosti dokázali, že až tretina úrazov je zapríčinená práve nesprávnym nastavením. V minulosti nás v súvislosti s nastavovaním správnych hodnôt zaujímala predovšetkým šírka hlavice píšťaly v hornej časti pri kolennom kĺbe. V súčasnosti posudzujeme okrem telesných parametrov vek lyžiara, dĺžku lyžiarky a hlavne lyžiarsku vyspelosť.

Silu limitujú parametre

Hmotnosť lyžiara

- pomocou osobnej váhy zistíme svoju aktuálnu hmotnosť, osobitné nastavenie sa robí u detí ľahších ako 10 kg

Výška lyžiara

- odmeriame svoju telesnú výšku v centimetroch

Vek lyžiara

- rozlišujeme tri pásma. V prvom sú deti mladšie ako 10 rokov, v druhom je populácia od 10 do 50 rokov a v treťom seniori nad 50 rokov.

Lyžiarska úroveň

- tento údaj je jediný, ktorý sa nedá exaktne stanoviť. Preto budme radšej kritickejší. V niektorých kalkulačkách sa vyberá lyžiarska úroveň z trojstupňovej, niekedy až z päťstupňovej škály.

Dĺžka lyžiarky

- odčítame hodnotu z vonkajšej bočnej časti. Ak tam nie je, alebo je už nečitateľná, zmeriame dĺžku lyžiarky zospodu v milimetroch.

Keď už poznáme potrebné údaje, vyhľadáme si na <http://www.dinsetting.com/> tabuľky na výpočet výslednej vypínacej sily viazania

Breviár dôstojníka

Robme svojich priateľov, známych, kolegov aj hostí spokojnými a šťastnými tak, aby v našej spoločnosti pociťovali starostlivosť, úprimnosť a úctu, akceptujúc ich zvyky a tradície.

Etiketa a protokol

Spoločenská etiketa je súhrn pravidiel spoločenského správania, spoločenských noriem a zvyklostí. (<http://www.cudzie-slova.sk/hladanie/protokol>)

v kilopondoch, prípadne použijeme kalkulačku na nastavenie viazania, tzv. DIN setting calculator. Najjednoduchšie je inštalovať si do mobilu aplikáciu po zadaní slovného spojenia – ski DIN calculator. Za pár sekúnd sme schopní zistiť nastavovacie sily aj priamo na svahu. Samotné nastavenie vykonáme otáčaním nastavovacej skrutky skrutkovačom.

Mäkké a tvrdé

Od začiatku osemdesiatych rokov majú všetky viazania jednotne kalibrovanú stupnicu. Ak viazanie nebolo súčasťou súpravy a zaoberáme sa ju osobitne, majme pri kúpe na pamäti, že výsledná nastavovaná hodnota pre konkrétného lyžiara by mala ležať v strednej tretine stupnice. Preto nemôžeme použiť viazanie pre deti a dorast na lyže pre dospelých a opačne. Musíme na to myslieť, keď budeme chcieť použiť viazanie zo zlomených, prípadne poškodených lyží. Nemôžeme to urobiť v prípade diametrálne odlišnej váhovej kategórie budúceho používateľa. Vypínaciu silu viazania negatívne ovplyvňuje aj poškodená a opotrebovaná podrážka lyžiarky.

Chybné mäkké nastavenie viazania s malou vypínacou silou zvyšuje riziko svojvoľného vypnutia, aj keď si to situácia nevyžaduje. Napríklad pri agresívnejšej jazde, prekonávaní terénnej nerovnosti, skoku, dokonca aj pri jazde na vleku. Opačný prípad, nastavenie neprimerane veľkej vypínacej sily, je však spravidla nebezpečnejší. Pri páde vo vysokých rýchlostiach dochádza k pôsobeniu veľkých síl prostredníctvom pák cez päť a špičku lyže, čo si odnesú kosti, kĺby a šlachy. Preto aj pri dodržaní odporúčaného postupu pri poslednej korekcii použijeme ešte sedliacky rozum a zvážme, či nám bude viac prekážať vyššia pravdepodobnosť oškreteného nosa, alebo sme ochotní podstúpiť riziko vážneho zranenia pri nevypnutí viazania.

Lyže neutečú

Pri žiadnom súčasnom viazaní už netreba našťastie oproti minulosti riešiť zamedzenie pohybu lyží po páde a nasledujúcom vypnutí. Viazanie má automatickú brzdu, ktorá sa okamžite aktivuje po oddelení lyžiarky od lyže. Zabráni to „ujdeniu“ lyží do doliny. Predíde sa tak ich strate, ale najmä veľmi nebezpečným zraneniam nič netušiacich ľudí na svahu pod vami. Dnešná generácia si už ani nevie predstaviť komicko-nebezpečné situácie, ktoré bežne vznikali pri pádoch v časoch, keď sme si práve z tohto dôvodu pripevňovali lyže k lyžiarkam pomocou kovového lanka. Lyžiarska chyba bývala potrestaná viacnásobne, pádom, údermi lyží počas kotúľania a nezriedka aj prerezaním vetrovky a tváre hranami lyží.

Text: nrtm. PaedDr. Bc. Miroslav Štubňa
telovýchovný pracovník vrtuľníkového krídla Prešov

Diplomatický protokol je súhrn medzinárodných noriem, špeciálne vypracovaných alebo tradíciou prijatých pravidiel a zvyklostí, ktorými sa v Slovenskej republike po formálnej stránke riadi styk oficiálnych predstaviteľov Slovenskej republiky. (*Diplomatický protokol a diplomatická prax, MZV SR, 1996, Bratislava*)

Splynúť s prostredím! Neodmysliteľná myšlienka v dnešných časoch pre všetkých, ktorí sa pohybujú medzi ľuďmi pri rôznych protokolárnych a spoločenských aktivitách. Vedieť sa správne predstaviť, podať alebo prijať ruku, vznešene komunikovať, pôsobiť uvoľnene a správne stolovať, vedieť, ako sa vhodne obliecť, k tomu vedieť sprevádzať dámu, pôsobiť v spoločnosti šarmantne a byť galantný – verte, je to obrovské umenie. Všetko to prezentuje nielen vašu osobu, ale zároveň organizáciu a krajinu, ktorú reprezentujete.

Text: mjr. Viktor Smolár

Miesto pre psychológa

mjr. Mgr. Oľga
Jančová Kohárová
hlavná
psychologička OS SR

Sociálne siete: dobrý sluha, ale zlý pán

Sociálne siete sa stali fenoménom našich čias, pozitívnu i negatívnu súčasťou života. V čom nám pomáhajú a v čom nám škodia? Kedy vedú byť dobrým sluhom a kedy zlým pánom? Mladá generácia denne využíva sociálne siete na získavanie aktuálnych správ z oblasti hudby alebo športu, na prijímanie a odovzdávanie informácií o sebe a iných. Sociálne siete slúžia na získavanie kontaktov a často sú jediným spôsobom, ako sa s niekým zoznámiť. Ďalšími výhodami sociálnych sietí je komunikácia zadarmo, pripomenutie narodenín blízkych či kamarátov, informovanie o aktuálnych zážitkoch alebo získanie informácií o niekom, koho sme dlho nevideli.

Sociálne siete majú aj svoje negatívne stránky, okrem iných je to strata súkromia, „nezmazateľnosť“ niektorých informácií, absencia osobných stretnutí a vzájomných rozhovorov, žiarlivosť partnerov na komunikáciu s inými používateľmi sociálnych sietí, ktorí môžu byť svojím „profilom“ prítiahlivejší ako vlastný partner. Správy s erotickým podtónom či flirtovanie prostredníctvom sociálnych sietí sú zdrojom mnohých partnerských konfliktov a často príčinou rozpadu vzťahu či manželstva. Z rodín sa vytrácajú vzájomné rozhovory a rodinné vzťahy sa vážne narušujú. Stráca sa hranica medzi reálnym a virtuálnym svetom zasahujúcim do intimity súkromia. Na sociálnych sieťach človek nemôže mať tajomstvo, na informácie a fotky sociálna sieť nezabúda. Na rozdiel od ľudskej pamäti, len ukladá a umožňuje iným nahliadnuť do spomienok, na ktoré by sme niekedy radšej zabudli.

Ako rozoznať skutočné hodnoty, keď úspech a status človeka neurčuje dobré rodinné zázemie, dosiahnuté vzdelanie alebo vysoká morálka, ale množstvo lajkov, srdiečok či počet prívržencov? Ako teda zlepšiť partnerské a rodinné vzťahy? Na začiatok skúsme odložiť mobily zo spoločného stola a notebooky zo spoločnej spálne. Začnime spolu hovoriť, zdieľať a prežívať osobne a naživo. Snažme sa používať sociálne siete v živote s rozumom a nenahrádzať krásu reality virtuálnym svetom.

Portrét
Štefánika ako
maturanta na
evanjelickom
lyceu v Sarvaši
(dnes Maďarsko)
v roku 1898

servatóriu robil meteorologické a astronomické pozorovania. Získal cenu Francúzskej astronomickej spoločnosti, Janssenovu a Wildeho cenu. Už 30. augusta 1905 sa Štefánik zúčastnil na pozorovaní zatmenia Slnka v Alcosebre v Španielsku a v roku 1907 na astronomických expedíciách v Samarkande v Uzbekistane a v tadžickom Ura Tjube

*„Som Slovákom telom
i dušou – neznám
lásky poloričatej.“*

M. R. Štefánik

(dnešný Istaravšan). Dňa 18. októbra 1910 sledoval prechod Halleyho kométy na Tahiti v Oceánii, 28. apríla 1911 zatmenie Slnka na ostrove Vavau v juhozápadnom Pacifiku a 10. októbra 1912 už ako francúzsky štátny občan v Passa Quatro v Brazílii. O rok neskôr pôsobil s vedecko-diplomatickým poslaním v Ekvádore a v roku 1914 v Marrákeši v Maroku, kam ho zavialo putovanie za hľadaním vhodného miesta na vybudovanie vlastného observatória. Dekrétom prezidenta Francúzskej republiky z 30. júla 1914 bol Milanovi Rastislavovi Štefánikovi za jeho zásluhy o astronómiu udelený rytiersky stupeň Radu Čestnej légie.

Text: plk. Mgr. Miloslav Čaplovič, PhD.
riaditeľ Vojenského historického ústavu

Milan Rastislav Štefánik: Generál – osloboditeľ (1) Študent, vedec, cestovateľ

Milan Rastislav Štefánik sa narodil 21. júla 1880 v Košariskách ako šiesty syn z dvanástich detí tamojšieho evanjelického farára Pavla Štefánika a matky Albertíny, rodenej Jurenkovej. Rodičovská výchova a prostredie, v ktorom žil a vyrastal, mu vstúpili neobyčajne pevné citové základy slovenského národného povedomia.

Sredoškolské štúdiá absolvoval na evanjelických lýceách v Bratislave, Šoproni a Sarvaši. Roky 1898 – 1904 s polročným intermezzom pobytu v Zürichu prežil mladý Štefánik v Prahe, kde dva roky študoval stavebné inžinierstvo a od roku 1900 matematiku a astronómiu na Karlovej univerzite. Pôsobil v akademickom spolku slovenskej mládeže Detvan. Po slávnostnej promócií 12. októbra 1904 v starobylej aule Karolína zamieril do Paríža bez peňazí a konexií.

Po polroku života v Paríži sa v roku 1905 Štefánikovi podarilo uplatniť v slávnom observatóriu Meudon, pod vedením známeho astrofyzika J. Janssena. Až do vypuknutia prvej svetovej vojny sa venoval vedeckému bádaniu. Iba za dva roky predniesol na

pôde Francúzskej akadémie vied sedem vedeckých prác týkajúcich sa najmä výskumu slnečnej koróny.

Trikrát za spomenuté obdobie vystúpil na Mont Blanc, kde v malom Janssenovom ob-

Vysokoškolskák Štefánik
počas študijného
pobytu v Zürichu
v roku 1902

Štefánik (sediaci uprostred) medzi
členmi akademického spolku slovenskej
mládeže Detvan v čase vysokoškolských
štúdií (1898 – 1904) v Prahe

Zástava Tatranského pluku

Neodmysliteľnou súčasťou československých legionárskych jednotiek, ktoré sa vytvárali zo slovenských a českých dobrovoľníkov v rámci armád Dohody v Rusku, Taliansku a vo Francúzsku, bol vznik československej vojenskej symboliky.

Prvým a zároveň hlavným symbolom československých légii bola zástava. Predstavovala jednotný národný symbol Slovákov a Čechov, symbol morálnej cti a vojenskej statočnosti v boji za víťazstvo nad nepriateľom a za svoju vlasť.

Až po Vladivostok

Naším najpočetnejším zahraničným vojskom boli československé légie v Rusku. Pozostávali z dvanástich streleckých plukov, dvoch jazdeckých a troch delostreleckých plukov, jedného úderného praporu a troch ťažkých delostreleckých oddielov, pričom každý z nich mal svoju vojenskú zástavu. Tie síce neboli ani obsahovo ani formou rovnaké, každá je však unikátnym dielom, ktoré vyžívali zväčša české a slovenské ženy žijúce v Rusku.

7. československý strelecký pluk vznikol 25. júna 1917 v Berezani, v malom mestečku na Ukrajine, ako 3. záložný prapor československej streleckej brigády. Neskôr sa transformoval na 7. československý peší pluk Tatranský. V auguste 1917 bol premenovaný na 7. československý strelecký pluk Tatranský. Doformoval sa do konca decembra 1917 a bol zaradený do 2. československej streleckej divízie. V pluku boli výraznejšie zastúpení Slováci. Najmä v je-

ho treťom prápore, pričom 12. rota bola rýdzo slovenská.

Pluk zasiahol do bojov pri Bachmači, zúčastnil sa v bojoch pri Marjinsku, Novonikolajevsku, Irkutsku, Kaule, Čeljabinsku, Tomsku a Krasnojarsku. Strážil sibírsku magistrálu na úseku Novonikolajevsk – Tomsk. Dovedna v bojoch na fronte počas prvej svetovej vojny padlo 213 príslušníkov pluku. Z frontu odišli vojaci 7. československého streleckého pluku v januári 1919 a po rozhodnutí o presune československých légii na východ prešlo 202 jeho príslušníkov na stranu červenoarmejcov. Do 24. apríla 1920 sa pluk sústredil vo Vladivostoku, odkiaľ sa postupne sťahoval do Československa.

V Leviciach a Nitre

Unifikáciou brannej moci v Československu vznikol zlúčením 7. československého streleckého pluku Tatranského a domáceho 4. streleckého pluku peší pluk 7 s veliteľstvom v Leviciach, od roku 1921 v Nitre. Peší pluk 7 prevzal v októbri 1920 čestné meno „Tatranský“, rovnako ako aj zástavu so stuhami a vyznamenaniami. Kópia pôvodnej zástavy bola pluku udelená 28. októbra 1928.

Originál zástavy bol vyrobený okolo roku 1917 v Moskve a slávnostne odovzdaný

pluku v novembri 1917 na Monastirskom námestí v Jekaterinburgu. Replika zástavy bola pre múzejné účely vyrobená firmou Velebný & Fam, s. r. o., v Ústí nad Orlicí v roku 2009 a do zbierok VHÚ – Vojenského historického múzea Piešťany bola zaradená v tom istom roku. V súčasnosti je vystavená v centrálnej expozícii VHM – múzejného oddelenia Svidník „Vojenské dejiny Slovenska 1914 – 1918“.

Replika zástavy je obdĺžnikového tvaru s rozmermi 1 000 × 1 300 mm, vyrobená z hodvábného vlajkového ripsu s aplikáciami z filcu, ripsu a hodvábu. Líčna strana je vyhotovená z béžového hodvábu, v strede zástavy je vyobrazený slovenský štátny znak, ručne obšíty farebnými a kovovými šujtášmi. Okolo znaku je bohaté zdobenie z filcu a ripsu. Rubová strana je vyhotovená z červeného hodvábného ripsu s bohato dookola zdobeným lemom s ornamentmi z filcu, ripsu a hodvábu, zhotovenými aplikačnou technikou a ručným obšivaním. Do stredu je položený biely lev z filcu, ručne obšíty kovovým šujtášom, so zlatou brokátovou korunou zdobenou zlatými perličkami. Zástava je k žrdi pripevnená čiernym tunelom, podbitým striebřistými klincami pozdĺž v piatich zvislých radách. Dookola je lemovaná modrou točenou šnúrou. Žrd' je svetlo morená, dvojdielna, s kovaním, navrchu zakončená hrotom. Hrot je vyrobený v tvare palcátu v striebřistom prevedení.

Text: Mgr. Viera Jurková

Vojenský historický ústav – VHM Piešťany
Foto: Digitalizácia VHM

Informácie o expozíciách Vojenského historického múzea, otváracích hodinách a vstupnom nájdete na webovej stránke www.vhu.sk.

OZBROJENÉ SÍLY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY